

# A mi ügyünk

*Böjte Csaba*  
*Szent István-terve*

Zrínyi  
Média



# A mi ügyünk

Böjte Csaba Szent István-terve



© Minden jog fenntartva.

SZERKESZTETTE: Hende Csaba, László Tamás, Farkas Anikó

LEKTORÁLTA: Gubcsi Lajos

NYELVI LEKTOR: Eszes Boldizsár

FOTÓK: Antal Tamás, Bölcsföldi András,

Dévényi Veronika, Kiss Dezső, Kobza Miklós,

Krasznayné Nehrebeczky Mária, Rácz Tünde, Szűcs László

TERVEZŐSZERKESZTŐ: Gáspár Katalin

MŰSZAKI SZERKESZTŐ: Sztáryné Benkő Krisztina

BORÍTÓTERV: Dani Márton

ISBN 978-963-327-529-0

A könyv László Tamás:

*A hétköznapi élet és az ünnepek visszafoglalása –*

*Ajánlások a helyi társadalom építéséhez*

című könyv felhasználásával készült.

Kiadja a HM Zrínyi Média Közhasznú Nonprofit Kft., 2011

Felelős kiadó: A Zrínyi Média Kft. ügyvezetője

Nyomta és kötette: Alföldi Nyomda Zrt., Debrecen

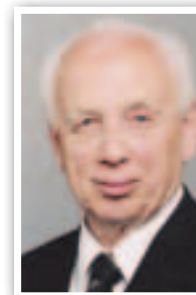
Felelős vezető: György Géza vezérigazgató

*Végekten a tér, mely munkára hív.  
Madách Imre*

„Mint keresztény ember, hiszek a Teremtő gondviselő jó-ságában! Hiszem, hogy szeretetből született létünk egy óriási kirakójáték, melynek minden darabja megvan, csak alázatosan, kitartó tervezéssel mindennek meg kell keresnünk a helyét, szerepét. A puzzle minden egyes da-rabjára szükség van, senki, semmi sem fölösleges. Türe-lemmel, nyugodt, bölcs munkával minden kérdés meg-oldható. Hiszem, hogy kitartó munkából, békés összefo-gásból világunk újjászülethet, megszépülhet. Nem kell senkit leírni, kiutasítani, összetörni.” – BÖJTE CSABA



„Ha van is igazsága azoknak, akik most is kételkedéssel, vagy keserű iróniával fordulnak a múlt és a jelen történé-sei, vagy a jövő felé, a mai napon én mégis a jövő táv-latai és azok közé hívom őket is, akik hisznek az emberi helytállásban és megújulásban, akik hisznek abban, hogy a saját kezükbe vehetik sorsuk irányítását, akik nemcsak magyarázzák, hanem akik maguk is művelik a csodát: nem nagy csodákat, kicsiket magunk körül; mert hát az életet a kis örömek teszik széppé.” – MÁDL FERENC



„Magyarországot úgy lehet talpra állítani, ha mindenütt fölemeljük. Fölemeljük Kisizsákot és Nagykanizsát, So-mogysámsont és Budapestet, Kőszegét és Kalocsát. Minden kövét, gerendáját, tégláját, darabját az ország-nak egyszerre, és ott helyben kell fölemelnünk ahhoz, hogy talpra tudjuk állítani a hazánkat. Ez másképp nem megy.” – ORBÁN VIKTOR







## ELŐSZÓ

Egy politikus életét a választások előtti években – de tulajdonképpen az ellenzékben töltött évek alatt is – a megmérettetésre való felkészülés határozza meg. Kampányol, országot jár, fórumokon beszél arról, mit tesz majd, ha neki szavaznak bizalmat, programot alkot, ígér. S ha kitarító munkájának eredményeként a választók jóvoltából megnyeri a választásokat, pártja többségbe kerül az országgyűlésben és kormányt alakíthat: mindaz, amit addig elgondolt, amiről szónokolt, hirtelen a valóra váltás lehetőségének súlyával és felelősségével nehezedik rá. Ez az érzés egyszerre nagyszerű és nyomasztó. Nagyszerű, mert az ellenzéki tehetetlenség után annak a lehetőségnek az érzését adja, hogy úgy alakíthatjuk az ország és a benne élő polgárok életét, ahogy meggyőződésünk szerint helyes; ugyanakkor nyomasztó, mert az eredmények a legjobb szándék ellenére sem jönnek olyan gyorsan és könnyen, mint váránk.

2011 márciusában, amikor az interneten böngészve talákoztam a Bőjte Csaba által meghirdetett Szent István-tervvel, már túl voltunk a kormányzás első nehézségein. Mégis, mint egy fentről érkező sugallat, úgy hatott rám az elgondolás, s közel egy évvel a választások után világossá tette számomra, hogy mindaz, amit az állam tehet a polgáraiért semmi ahhoz képest, amit a polgárok maguk tehetnek közösségeikért, önmagukért, egymásért. Méghozzá olyan személyes idő- és energiabefektetést igénylő, a közvetlen környezet életminőségének javítását célzó helyi kezdeményezésekkel, amelyeket az államnak kötelessége segíteni, de amelyeket csak maguk az egyének és a kis-közösségek képesek útnak indítani. Összefogással és közös akarattal.

Az igény – ezt saját tapasztalatomból tudom – óriási a helyi közösségeket cselekvésre bíró kezdeményezések iránt. A Szent István-tervvel való találkozást követően a részvételemmel zajlott civil fórumokon (amelyekre az ország különböző városából kaptam meghívást), mindenhol a terv felolvasásá-





## BEVEZETÉS

val vezettem be mondanivalómat. Azután a jelenlévők véleményét kérdeztem a hallottakról, és országjárásom valamennyi helyszínén<sup>1</sup> felcsillanó szemekkel, tenni akarással, ötletek és javaslatok sokaságával találkoztam. A jó szándék tehát nem hiányzik. Csaba testvér személye és az általa meghirdetett terv célkitűzései alkalmasak arra, hogy számtalan ember érezze magáénak és kezdjen tevékenykedni az égisze alatt.

E kis könyvecske célja, hogy hírét vigye a felemelő gondolatoknak és kitzűzött céloknak, illetve hogy konkrét javaslatokkal segítse a tenni vágyó polgárokat azok megvalósításában. Arra a kérdésre, hogy milyen szervezeti háttér segítheti a folyamatot, a könyv szándékosan nem ad választ, mert a programhoz csatlakozók – tehát az Önök – javaslatai alapján formálódhat csak olyan struktúra, amely nem hátráltatója, hanem motorja a megvalósulásnak.

Csatlakozzanak tehát, és vigyék hírét a Szent István-tervnek, szem előtt tartva, hogy legyen bármilyen apróság, amit teszünk, egy lépéssel közelebb visz a céljaink eléréséhez.

*Hende Csaba*

<sup>1</sup> Március 24.: Tata, április 7.: Nagykáta, április 20.: Salgótarján, május 12.: Miskolc, május 13.: Kaposvár, május 19.: Eger, május 26.: Győr, június 2.: Békéscsaba, június 17.: Nyíregyháza

Bethlen Gábor és I. Rákóczi György uralkodása alatt – a három részre szakadt ország idején – a Török Birodalomnak alávetett Erdély azzal, hogy függetlenséget vívott ki magának, a magyarság reményévé vált. Azóta is újra és újra kapjuk, látjuk a megújulás onnan érkező jeleit. Elég Csíksomlyóra gondolnunk, vagy Gyimesbükkre, ahol spontán módon jött létre történelmi emlékhely, vagy Böjte Csaba gyermekmentő-nemzetmentő mozgalmára, amely a dévai árvák megsegítésétől kiindulva immár számos helyen ad reményt a legkiszolgáltatottabbaknak, legelesettebbeknek. Tőle indul most is egy újabb nemzetmentő szándék: a Szent István-terv, amelyet a Kárpát-medencei országjárások közben fogalmazott meg és vetett papírra.

Jelen könyv Böjte Csaba felvetéseinek továbbgondolásaként született, teljes mértékben vállalva a kezdeményezését. Az itt leírt gondolatok egyelőre mégis csupán elhintett magvak, amelyeket gondozni, művelni, majd metszeni kell, hogy egy tágas és szép kertté fejlődjenek, szolgálva hétköznapjainkat, és életetve ünnepeinket. Elődeink még „birtokolták” a hétköznapokat és az ünnepeket. Mi viszont már elvesztettük az uralmunkat felettük, sodródunk, nem vesszük a kezünkbe az életünket. Tehát először is saját magunktól kell visszafoglalni az ünnepeinket és a hétköznapjainkat, a saját tunyaságunktól kell megszabadulnunk! Ne mondjuk azt például, hogy mi kis pont vagyunk, nem tehetünk semmit, úgyis mindent eldöntenek a fejünk felett. A felesleges tevékenységeinket kell visszaszorítani, a tartalmatlan találkozásokat kell tartalommal megtölteni. A jelenlétvesztésünket kellene észrevennünk – ez korunk igazi népbetegsége: az irtózás a valódi kockázattól, valamint az unalomba fulladt életek tömegessége és a némaság átka a családokban, a házasságokban.

A hétköznapok és az ünnepek visszafoglalása kapcsán a mai társadalom problémáival kell szembenéznünk, ezekre kell választ adnunk. Példaképpen említünk néhányat a súlyos kihívások közül:

- ▶ az értékek devalvációja;
- ▶ a „nincs bűn” gondolata;
- ▶ a társadalom elöregedése;
- ▶ a szolidaritás kihalása;
- ▶ a családok szétesése;
- ▶ a gyermekvállalási kedv vészes csökkenése;
- ▶ a generációs ellentétek kiéleződése;
- ▶ a valós és természetes tekintéllyel szembeni kóros gyanakvás;
- ▶ a mély és valódi párbeszédre való készség és képesség hiánya;
- ▶ az individualizáció teljesen új, káros formái;
- ▶ a deviancia terjedése, a másság kultusza;
- ▶ mindenfajta elkötelezettség elutasítása;
- ▶ a média túlzott és káros hatalma;
- ▶ környezetünk pusztulása, a szemetessé váló világ;
- ▶ az igénytelenség térhódítása;
- ▶ a munka és a privát szféra végletes szétválása;
- ▶ az én-te kapcsolatokban is eluralkodó teljesítménykényszer;
- ▶ a fogyasztói szemlélet uralomra jutása;
- ▶ a távlatos gondolkodás helyett a „perc uralma”;
- ▶ a „gyorsuló idő” értelmetlensége egyre inkább kiderül;
- ▶ az információrobbanás valójában egy új, az egyénre káros manipuláció;
- ▶ mindezek eredményeképpen kialakul a végzetes önzés;
- ▶ a halál kultúrájának eluralkodása;
- ▶ a közösségi gondolat háttérbe szorítása, az egyén túlhangsúlyozása stb.

Az „eredmény”: a közösségek hiánya, a mindennemű emberi összetartozásban az a mélyülő deficit, ami a társadalom szövetét egyre nagyobb mértékben roncsolja. Ezekre a súlyos kihívásokra kereste a választ többek között a 2002–2003-ban indult polgári körök mozgalma, amelynek alapvető célja a helyi társadalom építése volt. Ez a mozgalom betöltötte hivatását – a polgári gondolatot többségi helyzetbe hozta. Ma viszont többre van szükség: az egész társadalmat kell magasabb szinten újjászervezni, alkalmassá téve az újjáépí-



BEGÖRDÜL A SZÉKELY-GYORS

tésre. Amiről gondolkodunk, az az egész magyar társadalmat érinti; célunk, hogy minden magyar ember öntudatosabb, gondolkodóbb, cselekvőkészebb, összefogást igénylőbb és a többiekért tettekre készebb legyen, mint amilyen ma.

Nagyon fontos alapelv, hogy ne valami ellen cselekedjünk, hanem valami mellett, valamiért. A „valami ellen” viszi az energiát, a „valami mellett, valamiért” – ha az jó és értékes cél – termeli azt. A feladatok, programok, jogok és kötelességek együttesen emelkedett, pozitív célokat szolgáljanak: a családi élet sokoldalú erősítését, a vallásgyakorlást, az energiákat felszabadító közösségi életet, az összetartozás élményét, az ünnepek átélését, a hétköznapi boldogságát. A felületes, informális találkozásoktól el kell jutni a valódi, teljes személyiséget – lelket, szellemet, testet – átfogó találkozásokig, a valóságos, önmagát elfogadó, kitarulkozó emberekből álló közösségekig.

Az egyes meglévő vagy újonnan alakítandó helyi közösségek hihetetlen változatosságban jelenhetnek meg, épülhetnek fel, sajátos énképpel, ötletekkel, mozgásformákkal. A polgári körök annak idején általában nem speciális funkcióra jöttek létre, hanem sajátos módon – talán kimondatlanul – a pol-



gári életforma, egy emelkedettebb életstílus ismételt megteremtőiként, az összetartozás kis köreiként. Ezért ezek a körök komplexek lehetnek, működésükkel, konkrét életmegnyilvánásaikkal lefedhették a teljes életet. A komplexitás előny abból a szempontból, hogy az egyes feladatok, programok szervesen beépülhetnek a normál hétköznapi életbe, a speciális programok, feladatok viszont szinte mindig többletenergíát igényelnek. A társadalom újjászervezése is ezt igényli, csak még magasabb, szervezettebb szinten.

A jelenlét rendkívül változatos formáit, módszereit kell kidolgozni és megvalósítani. Korunk népbetegsége a jelenlétvesztés: nem ott vagyok, ahol kéne, illetve, ahol vagyok, ott nem vagyok teljesen jelen. Ez is a sodródás eredménye: az elidegenedés, az örökös elvagyódás, az ezekből fakadó boldogtalanság eredményezi, hogy nem tudunk együtt élni másokkal, azzal sem, akit magunk választottunk. (Jól példázza ezt, hogy ma már minden második házasság válással végződik Magyarországon). A jelenlét viszont egyszerre hat kifelé és befelé: belülről megerősít és boldogít, kifelé energiát termel, amivel képesek vagyunk megváltoztatni a világot, ha vállaljuk jel szerepünket, hiszen a jelenlét a „jelséget”, jel mivoltunkat is jelenti.

Az előbbi példánál maradva: a polgári körök mozgalma robbanásszerű kialakulása ellenére viszonylag szűk kör volt az egész – túlnyomórészt passzív vagy közömbös – társadalomhoz képest. Most az új helyzetben nagyon fontos volna a helyi közösségek találkozásait kifelé, saját köreiken kívül megsokszorozni. Keresni kell az alkalmakat a környezetünkben élő passzívból, de jó szándékú emberek megszólítására, kezdeményezni kell a velük való párbeszédet. Sőt az idegenkedő vagy ellenséges beállítottságú emberekkel is párbeszédet kell kezdeményezni – nem a direkt meggyőzés, hanem a józanul, tisztelettel folytatott párbeszéd fenntartása érdekében. Higgyünk minden ember jóindulatában, hiszen a mi eszményünk a bizalom, a remény. A „nyitott társadalom” eszméjével szemben az „elkötelezett társadalom” eszményében hiszünk. Így válhatnak a helyi polgári indíttatású közösségek a helyi társadalom építésének kovászaivá. És mindez fordítva is igaz: így hozhatnak létre a helyi társadalom szerveződő kezdeményezései újabb polgári, a társadalomépítés mellett elkötelezett rétegeket.

*László Tamás*

## PÁSZTORTÚZBÓL FUTÓTŰZ...

### A Szent István-terv születése, eddigi története

**2011. február 17.**

Böjte Csaba Szent István-terve megjelenik az *erdely.ma* honlapon

**2011. március 6.**

Böjte Csaba *Szent István-terv, hogyan tovább?* című írása az *erdely.ma* honlapon

**2011. március 18.**

Hende Csaba honvédelmi miniszter, a Szövetség a Nemzetért Alapítvány kuratóriumának tiszteletbeli elnöke és László Tamás országgyűlési képviselő, Budapest XV. kerületének polgármestere, a Szövetség a Nemzetért Alapítvány kuratóriumának elnöke levelet írnak Böjte Csabának

**2011. március 25.**

Hende Csaba és Böjte Csaba találkozósa

**2011. március 30.**

Balog Zoltán társadalmi felzárkózásért és Soltész Miklós szociális-, család- és ifjúságügyért felelős államtitkárok üdvözlik a kezdeményezést

**2011. március 31.**

Dr. Szabó Erika államtitkár és Járai Zsigmond javaslatokat tesznek a maguk szakterületén a további építkezéshez

**2011. április 5.**

Juhász Judit, az Antall-kormány volt szövivője, Hoffmann Rózsa és Bencsik János államtitkárok, valamint Hegedűs Zsuzsa szociológus számos új ötletet fogalmaznak meg a tervek kapcsán

- 2011. április 6.** Ángyán József államtitkár, Forrai István és Pröhle Gergely örülnek a kezdeményezésnek és számos további csatlakozási pontra tesznek javaslatot
- 2011. április 11.** Czakó Gábor és Makovecz Imre támogatják és segíteni szeretnék a tervet, számos konkrét közösség bevonását javasolják
- 2011. április 12.** Böjte Csaba, illetve Hende Csaba és munkatársaik újabb találkozója a továbblépés érdekében
- 2011. április 20.** Nagy Ervin országos főépítész részt kíván venni a terv Tündérgert-projektjének megvalósításában
- 2011. április 21.** Náray-Szabó Gábor és Vizi E. Szilveszter konkrét szervezetek becsatlakoztatásával és további ötletekkel segítik az ügy előremenetelét
- 2011. május 5.** Találkozás Ulrich Kleppmannal, a Hanns Seidel Alapítvány vezetőjével és munkatársával, Fixl Renátával a program véleményezése, támogatása ügyében
- 2011. május 10.** Találkozás Hans Kaiserrel, a Konrad Adenauer Alapítvány budapesti irodájának vezetőjével, aki támogatását ígéri a kezdeményezés sikere érdekében
- 2011. május 20.** Konferencia *A MI ÜGYÜNK – Kárpát-medencei fórum Felsőszölnöktől Csíksomlyóig* elnevezéssel Budapesten, a Polgárok Házában. A fő előadók: Böjte Csaba, Hende Csaba, Ángyán József, Balog Zoltán, Czakó Gábor, László Tamás, Makovecz Imre, Mócsényi Mihály. A konferencia négy szekcióban is tanácskozik
- 2011. június 10–13.** Hende Csaba és a Szent István-terv megvalósulása érdekében munkálkodók népes delegációjának utazása Csíksomlyóra és Gyimesbükkre
- 2011. július – augusztus** A Szent István-terv konkrét programjavaslatainak megfogalmazása, kiadvány összeállítása Hende

**2011. augusztus 25.**

Csaba és László Tamás vezetésével, valamint a Szent István-kártya ötletének megszületése  
A Böjte Csaba által meghirdetett Szent István-terv zászlóbontása Budapesten, a Polgárok Háza születésnapján ünnepségen







## A SZENT ISTVÁN-TERV

Mit jelent ma Szent István parancsa, hogy tíz falu építsen egy templomot?

Első királyunk, Szent István törvényben szabta meg, hogy a templomalapítás körül kire milyen feladatok háruljanak: *„Minden tíz falu templomot építsen... mind papi öltözékről, mind oltártakarókról a király gondoskodik, papról és könyvekről a püspökök.”*. A regula értelmében tehát a fő feladat a közösségre hárult, a templom emelkedettségét (a megkülönböztető papi öltözetet és az oltár jelentőségét hangsúlyozó oltártakarót) a király, a liturgia és a vallásgyakorlás (azaz a kultusz) egységét a püspök biztosította. Ez a törvény már a maga korában is – vallási, térítő tartalmán túl – közösségteremtő funkcióval is bírt a templomépítés kötelezettsége mellett. A tíz falunak – tíz nagycsaládnak, tíz közösségnek – vasárnaponként fel kellett kerekedni, hogy a központi helyen épült templomukat felkeressék. Így a vasárnap megünneplése mellett a közösségek találkoztak, vásárt csaptak, ismeretségek, majd házasságok kötődtek a fiatalok körében, a falvak vezetői meghányták-vetették ügyes-bajos dolgaikat.

A templom a szépség, az emelkedettség, az Isten felé irányulás helye volt a kor embere számára. A falakon olvasták a *Biblia pauperumot* a falfestményekben, a templom körül temették el halottaikat. Így ez a hely tiszta, virágos, rendezett, szép kellett legyen. Szent István ezzel a törvényével az akkori magyar társadalom megújítását, újjászervezését is el akarta érni.

A Szent István-terv szinte ugyanezt célozza: egy szétesőfélben lévő, közösséghiányos világban szinte ugyanazt mondja, mint első szent királyunk: építsünk újra a lelkünkben templomokat, építsük újjá a közösségeinket, szítsuk fel a jövőbe vetett reménységet, éljünk újra emelkedettebben, kultiváltabban,

szebben, rendezettebben, méltón ahhoz a Tündérkerthez, amit több mint ezer éve az eleink elfoglaltak és elődeink örökül hagytak.

A Böjte Csaba által megfogalmazott Szent István-terv négy programja: a Tündérkert, a Szépház, a Kárpát-medencei népnevelés és a tágabban értelmezett Gyermekvédelem (hiszen a házasság, a család értékeinek megőrzése is a program része) az egész XXI. századi magyar társadalom megújításáról szól. Az ezer évvel ezelőtti és a mai szándék rímel egymásra, hitünk szerint támogatják, segítik egymást a történelmi üzenetváltásban.

## Böjte Csaba Szent István-terve

A Kárpát-medence közös hazánk, így természetes, hogy elfogultan, szívünkben sok-sok irgalommal szemléljük saját világunkat. De ha őszinték akarunk lenni, akkor a csodálatos szép természeti adottságok, az évszázados templomaink köré épült rendezett településeink, és a sok-sok kedves, vendégszerető, törekvő embertársunk érdeme, elismerése mellett is ki kell mondanunk, hogy nagyon sok gond, probléma van a szülőföldünkön. Az elmúlt években bejártam szélében-hosszában a Kárpát-medencét, és észrevételeimet, gondjaimat három csoportban fogalmaztam meg:

I. Csodálatos tájak vannak a Kárpát-medencében. A szépen kanyargó út melletti megművelt kaszálók, szántóföldek otthonná varázsolják a teret. A délcegen magasló erdők szélén, a rendben tartott legelőkön a békés, kérődző jószág látványa minden embert örömmel, békével tölt el. De sajnos az utóbbi időben nagyon sok seb is éktelenkedik szülőföldünkön. Gaz, mocsok, rendezetlenség rútfítja az utak, a patakok mentét. Felhagyott földek, düledező tanyák, gondozatlan, letarolt erdők, sok-sok olyan látvány várja a jövő-menő embert, ami szomorúsággal töltheti el. Sajnos úgy terjed ez a gondozatlanság, mint egy fertőző betegség.

II. Városainkba, falvainkba jó megérkezni, hisz az épített örökség, amit őseinktől kaptunk, a jól átgondolt utcáink, ízlésesen kivitelezett házak és köz-





épületek között otthon érezheti magát az ember. De nem kell sokat nézelődni, mivel sajnos – akárcsak egy ép fogsorban a lyukas fogak – szembetűnnek falvainkban, városainkban az oda nem illő, düledező, romos házak, át nem gondolt átalakítások. Érződik, hogy néhány vályogház, elhagyott otthon felett eljárt az idő, megérték a bontásra, újjászületésre.

III. A Kárpát-medencében jó az emberekkel szóba állni, hisz nagyon sok a vendégszerető, kíváncsi, tiszta szemű, dolgozó ember. Jó betérni az otthonokba, leülni, elbeszélgetni velük, rácsodálkozni az egyszerű népi bölcsességre, találékonyságra. Sajnos napjainkban a kötelező iskolai oktatás ellenére is sok a műveletlen, tanulatlan ember. Ők nem nagyon tudnak kiigazodni a XXI. század útvesztőjében, kudarcaik elől az alkoholba menekülnek, vagy egymást hibáztatják, vádolják. Nagyon sokan depresszióba süllyedve, önmagukba zárkózva várnak, hátha megszólítja őket is valaki. Mások meg a tudatlanság sötétségében tapogatózva, türelmüket veszítve, egyre agresszívbabban keresik helyüket a világban.

A tények sokszor elkésérítőek, a feladatok sokak szerint meghaladják az erőnket, képességeinket, de mégse hagyhatjuk ernyedten, hogy a folyamatosan pergő hétköznapiok szétmariják rendezett világunkat. Tisztségünk, Isten adta feladatunk nem gyászolni, passzívan elsiratni lassan olvadó értékeinket, hanem megőrizni, alázattal továbbépíteni társadalmunkat, mindazt, ami számunkra fontos, mit őseink ránk hagytak, mi életünk részeként meghatároz bennünket. Éppen ezért, kisebb testvéri alázattal megfogalmaztam néhány megoldásjavaslatot.

A Széchenyi-terv, úgy látom, a társadalmunk gerincét adó polgári réteget célozta meg jótékonyan. Én a társadalom alsóbb, perifériáján levő rétegeinek a gondjait tartottam szem előtt, számukra próbálok utat keresni. Javaslataimnak a „Szent István-terv” munkacímét adtam. Az első részt, melyben a tágabb környezetünk gondjaival foglalkozom, a „Tündérgyert-projekt” cím alatt foglaltam össze. A második résznek a „Roncsház-program” nevet adtam (ez később lett Szépház-program). Itt igazából az egyszerű emberek életét megnyomorító lakáskörülmények javítására, mindnyájunk életterének megszépítésére próbáltam néhány gondolatot megfogalmazni. Az utolsó részben szeretném javasolni egy átfogó „Kárpát-medencei népművelés” beindítását, amely a vá-





gyainkat, álmainkat olyan értékek felé irányítaná, amely valóban boldoggá tudna tenni bennünket, és amelyek eléréséért nem kellene, hogy egymásnak vetélytársai legyünk.

#### A KONKRÉT JAVASLATOK KIDOLGOZÁSA ELŐTT MEGFOGALMAZOK NÉHÁNY ALAPELVET:

1. A rendezett világot csak a bölcs emberi erőfeszítés teremtheti meg. Nincs nagyobb érték, mint az otthont adó szép, rendezett szülőföld, a békés, szerető, vér szerinti család, amely szervesen, ezer szállal épül bele a népbe, amelyből vétetett, s amelynek minden tagja testvér, barát, hisz ők vannak veled a bajban, az örömben. Néped fiai a te testvéreid, ők segítettek orvosokként, hogy megszüless, és fogták kis, gyámoltalan kezed, hogy megtanuld a betűvetést, a mindennapi kenyérkeresésben ők a munkatársaid. Néped fia gyermekeit a gyermekeidnek adja, hogy családot alapítsanak, és az örömben apatársad lesz, így minden rokona immár a te rokonod is. A nép, amely itt él, ezer szállal kötődik egymáshoz és a szülőföldhöz, így mi mind összetartozunk, egymásnak jóban-rosszban társai vagyunk.
2. Mint keresztény ember, hiszek a Teremtő gondviselő jóságában. Hiszem, hogy szeretetből született létünk egy óriási kirakójáték, amelynek minden darabja megvan, csak alázatosan, kitarító tervezéssel mindennek meg kell keresnünk a helyét, szerepét. A puzzle minden egyes darabjára szükség van, senki, semmi sem fölösleges. Türelemmel, nyugodt, bölcs munkával minden kérdés megoldható. Hiszem, hogy kitarító munkából, békés összefogásból világunk újjászülethet, megszépülhet. Nem kell senkit leírni, kiutasítani, összetörni.
3. Munkánkban nem maradunk magunkra, mert a Gondviselő Istenünk és Szent István királyunk által népünk oltárára emelt Magyarok Nagyasszonya – Patrónánk – velünk van. Hiszem, hogy az életet szolgáló szeretet, ha az alázat útján jár, Isten irgalmából célba is ér. Népünk útja nem torkollt zsákutcába. Hiszem, hogy tovább is lehet menni azon az úton, amelyen népünk ezer éve jár, s amelynek távlatai a végtelenbe vesznek.





## I. Tündérbkert-terv – Álmaink szárnyakat adnak!

### A TÁJ, ÉS A BENNE ÉLŐ EMBER ÉLETÉNEK TÁVLATAI

A XXI. században nagyon sokat változott a földművelés és az állattartás. A globalizáció, a gyorsforgalmi utak messzi vidékekről hozzák-viszik az élelmiszert, így egy-egy vidék előnytelen klímája, soványabb földjén már nem nyereséges mindenütt mindenféle kultúrnövényt termesztetni. Kisebb földparcellákon, üvegházakban, fóliasátrak alatt termelik a zöldségeket. A hatalmas felületű legelők feleslegessé váltak, mert a jószágot már zárt telepeken tartják, és jobbára szántóföldeken előállított takarmánnyal etetik. Lehetne folytatni a felsorolást és hatalmas vitákat rendezni e kérdésben, de jobb, ha csendesen megállapítjuk, hogy megváltozott a mindennapi betevő falat előállításának módja. Úgy tűnik, hogy az agrártársadalmak ideje lejárt, és a lakosság törtrésze gondoskodik a mindennapi táplálékunkról. Így a körülöttünk lévő táj egy részére már nincs szüksége a mezőgazdaságnak, és akár tetszik, akár nem, tudomásul kell vennünk, hogy a vidéki lakosság nem képes megélni a hagyományos mezőgazdasági munkából. Ha minderről nem veszünk tudomást, akkor lassan, de biztosan elszivárognak a fiatalok a falvainkból, és a táj az ott élő családokkal és településeikkel együtt leépül.

Sajnos a mezővárosok, sőt még a nagyobb városok is bajban vannak, hisz a mai iparban már nem kell a fizikai munka, hanem a gépek erejét felhasználva dolgozik néhány ember. Az idő kerekét nem lehet visszaforgatni. Nem állhatunk Gandhi mellé, hogy a gépeket bedobáljuk a tengerbe, hisz azokról mi, hívő emberek tudjuk, hogy verejtékes munkánk és imáink meghallgatásaként, Istentől kapott ajándékok. Sok tudós szerint a lakosság maximum 5-10 százaléka képes megtermelni az emberiség élelmiszerszükségletét, és a népesség 20-25 százaléka képes előállítani az ipari szükségleteinket is.

Milyen emberhez méltó célokat lehet megfogalmazni mindazoknak, akik nem találják helyüket a szűkülő munkaerőpiacon? Miféleként ezt a kérdést az elmúlt húsz évben jobbára segélyek osztásával próbálták megoldani. Azt ta-





pasztaljuk, hogy a céltalan szellemi, fizikai élet leépíti az embereket. Ahogy a törött végtag izmai elsorvadnak a gipsz alatt, ugyanúgy a kibontakozásra meghívott ember is sorvadozik a súlytalan élet alatt. A reális, nemes feladatok hiánya a tájat gaztól felvert paraggá teszi, az embert meg csőcselékké vadítja. Anélkül, hogy e témában vitát kezdenénk, megállapítható, hogy ez az út hosszú távon nem járható, az embernek emberhez méltó célokat, álmokat kell megfogalmazni, olyanokat, amelyek emberhez méltó létet biztosítanak a családoknak.

### KONKRÉT JAVASLATOK

A közlekedési eszközök, az utak által kitágult a világunk. Régebben a legtöbb ember leélte életét egy udvarban, egy kis faluban vagy városban, ma viszont már mindannyian úton vagyunk. Javaslom, lakjuk be az egész tájat! Szülőföldünk legyen egy csodaszép park. A szépség, a rendezettség reális igénye a ma emberének, ezért legyen hát kész áldozatokat is hozni érte! A táj, a természet mindannyiunké. Hiszem, hogy megértünk mindannyian a szépre, arra, hogy hosszú útjainkon gyönyörködjünk szülőföldünk szépségeiben. A közbiztonság lehetővé teszi, hogy útra keljünk, és akár a természetben lakjunk, vagy hosszabb időt eltöltsünk ott. A Kárpát-medencében csodaszép kertek, parkok vannak. Milyen jó lenne, ha ezeknek a kerteknek a külső falai végre ledőlénének, és az egyre rendezettebb területek növekedve egymásba érnének!

Miért csak a ház előtt van virágos kiskert? Miért kellene annak véget érnie a települések határainál? Milyen szép lenne, ha a falvainkat, városainkat összekötő utak mentén orgonabokrok és aranyesők nyílnának a csúf dudva helyett! És persze nemcsak a főutak mellett, hanem a kis mellékutak szélén, meg a folyók, patakok partján. És milyen jó lenne, ha bölcs tájépítésszek vezetésével minden megtisztulna, megszépülne és virágba borulna! Persze ennek a kialakítása nagyon sok emberi találékonyságot, szellemi és fizikai erőt igényel. Az iskolákban, természetesen az elméleti szakok mellett fajsúlyosan kellene, hogy megjelenjen a biológia, a kertépítés, az esztétika. Az embereknek ki lehetne adni 5-10 km útszakaszt, patakmedret, amelynek rendben tartásáért, gondozásáért emberhez méltó fizetést kapnának.

A felhagyott legelők, letarolt, kopár erdőrészek újraerdősítését is kitűzhetné célul maga elé a társadalom. Így nagyon sok ember nem segélyből tengődne, hanem visszazokna az egészséges, természethez közeli élethez. A felnövelt erdők kitermelésével munkájuk hosszú távon hasznossá válna társadalmunknak, és pár év múlva megtérülne az ebbe fektetett energia. Megtisztulna, megszépülne a táj, a légkör, és az ország megújuló energiához jutna.

Szülőföldünkön szeretnénk, ha a turizmus húzóágazat lenne, de e cél eléréséhez nem elég csak az utakat, a moteleket, szállodákat rendbe rakni, hanem magát a tájat is rendeznünk kell, hisz annak megcsodálására hívjuk a látogatókat. A szép táj a maga rendezettségével, egy-egy szép növényvel, bicikli-, vagy gyalogsétányával, egy árnyas fa alatti meghitt paddal válik teljessé. A szépséget nem lehet értékesíteni, eladni, de az idegenforgalommal foglalkozók tudják, hogy a táj, amelyben létesítményük áll, meghatározza a bevételüket, és az ő bevételük egy része az államé is. Ezért hiszem, hogy megérné az államnak továbbgondolnia ezt a tervezetet.





## II. Szépház-program

Őseinktől örökölt városaink, falvaink fenntartása, korszerűsítése, továbbfejlesztése folyamatos feladatok elé állít minket. Tény, hogy ezekkel a feladatokkal nem mindenki tud egyedül, eredményesen megbirkózni. Sajnos, így a Kárpát-medencében nagyon sok romos épület, roskadozó, idejét múlt vályogház van, köztük a legtöbb nem rendelkezik műemlék jelleggel. Ezeknek a házaknak a felújítása, karbantartása nagyon sokba kerülne. Újjáépítésükre a lakóik gondolni sem mernek, mert az épület megtervezése, engedélyeztetése, kivitelezése nemcsak sokba kerül, hanem sokszor olyan logisztikai feladatokat is jelent, amelyre a lakók a maguk erejéből nem képesek. Sajnos a pergő évek, a visszatérő belvizek okozta károk után sok ház sorsa megpecsételődik, és ha nem is azonnal, de lassan ezek a házak, a lakóik szeme láttára összedőlnek. A társadalmi szolidaritás nevében, a közösség a segítségükre kellene siessen.





A roncsautó-program mintájára be kellene vezetni a roncsház-programot (ami a pozitív töltet jegyében később „szelődült” Szépház-programmá – a szerk.). A lakók kérésére a helyi önkormányzatok a szakembereik bevonásával megállapítanák, hogy mely házat nem érdemes javíthatni, hogy mi szorul bontásra. Jó lenne, ha minden önkormányzatnak lenne néhány títusterve olyan házakról, amelyek beleilleszkednek az adott vidéknek a hagyományai-  
ba, és amelyek szépek és főleg a családok által fenntarthatóak. E tervek közül választhatnának a családok, és ezeket így sokkal könnyebben lehetne engedélyeztetni a költségek törtrészéért.

Az állam az új otthon építéséhez sokféle módon járulhatna hozzá; ezenkívül a helyi önkormányzatok, az építkezési anyagokat forgalmazó vállalkozások is bizonyos százalékokkal részt vállalhatnak egy-egy új családi ház megszületésénél. Biztos, hogy így kevesebb bevétel jutna az államkasszába, de az a kevés is több lenne, mint a semmi, mert így magukra hagyatva a szegény családok csak a düledező kis házaik javíthatására vállalkozhatnak.

Ezáltal az egyszerűbb családok nemcsak egészséges, emberhez méltó, fenntartható otthonokhoz jutnának, hanem városaink, falvaink képe is megszépülne, harmonikusabbá válna. A családokat pedig életerővel töltené el az erőfeszítés és a jól végzett munka sikere. Az építőipar és az építkezési anyagokat gyártó vállalkozások megrendeléshez jutnának. Egy ilyen projekt sok vidéken munkahelyet teremtene, megélhetést biztosítana a kétkezi munkásoknak. Hosszú távon biztos, hogy megtérülne az áldozatvállalás.

### III. Kárpát-medencei népművelés

A közoktatás fontosságát, létjogosultságát senki nem kérdőjelezi meg. Számomra olyan döbbenetes, hogy a tanügy, amely a Kárpát-medencében sokkal több mint százezer főt foglalkoztat, a pályakezdekők lelki, szellemi képzésével egyáltalán nem törődik. Mai világunkban, amelyben atomokra hullott családok élnek egy fiatal felnőtt teljesen magára van hagyatva. Így történhet meg, hogy oly sok fiatal nem képes eredményesen megoldani a munkahelyen való elhelyezkedés, a családalapítás, az otthonteremtés nehéz feladatait.

Szörnyű egy-egy ballagáson azzal a tudattal részt venni, hogy a tömény, hihetetlenül költséges elméleti képzést kapott fiatalok 25-30 százalékára vegetáló munkanélküliség vár, és a többiek közül is sokan csak idegenben tudnak elhelyezkedni. Szörnyű látni azt, hogy számos szép, értelmes ember termékeny, fiatal éveit tanácstalanul tölti el a kényszerszingliség szellemet és lelket őrítő labirintusában.

#### A SOPÁNKODÁS, A SEBEK SZÁMBAVÉTELE HELYETT A KÖVETKEZŐKET JAVASLOM:

Tudatosítanunk kell magunkban az ateizmus csődjét. Ha csak az anyagi világban hiszünk, és ha csak abban keressük a boldogulást, akkor tudnunk kell, hogy folyamatos konfrontációk lesznek ezen a Földön. Sajnos az anyagi javak mennyisége véges, így mind kevesebb jut majd az embereknek belőle, és az értük való küzdelemben sajnálatos módon nagyon sokan egymás torkának fognak esni. Természetes, hogy a kereskedők, az üzletemberek reklámjaikkal a megfogható, anyagi dolgok iránti vágyat fokozzák a szívünkben. A tudatos



népnevelés olyan örömök felé kell a figyelmünket irányítsa, amiből rengeteg van, és amiből mindenkinek bőségesen jut, aki igényli. Olyan boldogságforrásokat kellene a figyelmünkbe ajánljon ez a testület, mind a szeretet, a jó cselekedet lelket felemelő, tiszta öröme, vagy a szépség, a művészi alkotás semmihez sem fogható belső ragyogása, a családi élet, a gyermekvállalás új horizontja stb. Igen, a teremtett világban való gyönyörködés, szépségének megmutatása és megértetése szintén boldoggá tud tenni, akár csak a közösen szervezett, előadott színdarabok, művészi vagy tudományos alkotások. Egy közösség által létrehozott park, kirándulóhely szintén eltölthet belső békével, örömmel. Maga a csendes közösségi játék, egy táborúz körüli meghitt be-



szelgetés, önmagunk gondolatokban való megmutatása és a másik szép lelkének megismerése szintén olyan örömeket tud felkínálni nekünk, amelyhez nem fogható sem a birtoklás kéje, sem a hatalom mámora.

Fontos lenne létrehozni – talán a tanügyminisztérium égisze alatt – egy tanárokból, lelkészekből, művészekből, sportolókból, újságírókból álló tiszteletre méltó felnőttképző-csoportot, amely átgondolná, kidolgozná az egyházak, a média bevonásával népünk szellemi, lelki nevelését. Úgy gondolom, ha sok-sok tízezer oktató, nevelő, tanító és tanár foglalkozik a diákjainkkal, akkor legalább ezer embernek kellene foglalkozni az iskolából kikerült lakosság továbbképzésével is.





Egyházaink nagy-nagy alázattal, vasárnapról vasárnapra megszólítják az embereket okos, bölcs, lelkesítő szentbeszédekkel. A szentírási személyeket, népünk szellemi, lelki nagyjait példaként állítják eléink, hogy aki keres, az találjon vigaszt, erőt, bátorítást élete nehéz kérdéseinek megoldásához. A feladat felvállalásához, elvégzéséhez az állam adjon meg minden segítséget!

Az adónkból fenntartott közmédiumok – tévé, rádió, újság – feladata lenne közérthetően megvitatni egy-egy kérdéskört, minden oldalról megvilágosítani, hogy a hallgatók, a nézők fontos kérdéseire valós válaszokat kapjanak. Olyan témák, kérdések legyenek bemutatva az emberiség nagyjainak fényében, amelyek átsegítik őket a napi gondok és nehézségek útvesztőjén.

Az állam kiadhat elérhető áron szellemi, lelki, tudományos értékeket hordozó könyveket, folyóiratokat. Sok érték és kincs halmozódott fel az elmúlt évszázadok során népünk, az emberiség életében, amelyeket mindenki számára hozzáférhetővé kellene tenni. Az internet világában lehetőség van olyan szellemi-lelki asztalok, honlapok megterítésére, amelyek mellé nyugodt lélekkel bárki odaülhet.

#### ZÁRÓ VALLOMÁS

Írásomat, ezt a néhány ötletet, népem és a nekünk adatott szülőföld iránti felfröccsenéssel szeretettel vitaindítónak szánom. Egyfajta előrenézésnek! Mert biztos vagyok benne, hogy nem lehet a múltba visszamenni, meg nem is érdemes, mert lehet, hogy a múlt megszépült, de ha a történéseket megkérdezzük, kiderül, hogy az sem volt aranykor. Az aranykor, Isten országa, előttünk van! A semmiből indult élet a folyamatos kibontakozás által Istenünk karja felé tart. Csak előttünk van út, mögöttünk kőkemény történelem van, amelyet vállalunk, de amelybe visszamenni nem lehet. Lépteinket a gondviselő jóság irányítja, és nekünk, mint a sziklamászónak a következő fogást csak magunk előtt, a felfelé vezető úton kell keresnünk. Nem a siránkozás, a nyafogás, hanem a közösen vállalt munka parancsát kaptuk Istenünktől. A bizalom, a keresés parancsát, amelyre hiszem, hogy Teremtőnk áldását adja!

Amikor a Magyar Köztársaság Középkeresztjét adományozták, ott ültem az első sorban, és végig arra gondoltam, hogy mostanig volt mentségünk a pasz-

szivításra, mondhattuk, hogy nem lehet, hogy nem engedik. Azáltal, hogy munkánkat a legmagasabb fórumon elismerték, éreztem, hogy a lámpa zöldre váltott. Ha nem indulunk, akkor joggal fognak ránkdudálni és szájtátással vádolni bennünket az utánunk jövő korosztályok. Cselekedni kell, induljunk el!

Déva, 2011. február 17.

*Csaba testvér*

(Az eredeti írás az *erdely.ma* honlapon jelent meg 2011. február 17-én)

## IV. Gyermekvédelem

A meghirdetett programot Csaba testvér később kiegészítette a Gyermekvédelem pillérrel. Ezzel egyidejűleg Hende Csaba kezdeményezte Hegedűs Zsuzsa *Minden gyermek lakjon jól!* elnevezésű programjának a Szent István-terv célkitűzéseire való csatlakozását, amit mind Böjte Csaba, mind Hegedűs Zsuzsa egyetértően támogattak. A gyermekvédelem témája „A mi ügyünk” elnevezésű konferencián már teljes súllyal megjelent.





## A SZENT ISTVÁN-TERVBŐL PROGRAM LESZ

Böjte Csaba: Szent István-terv,  
hogyan tovább?

Őszinte leszek, én nem számítottam ekkora figyelemre, visszhangra! Úgy tűnik, hogy a honlapokon nagyon sokan elolvasták a gondolataimat, sokan hozzá is szóltak. Kaptam hideget, meleget, aszerint, hogy kinek éppen mit diktált a lelkiismerete.

Csíksomlyón harmincan ültünk össze, hogy megvitassuk a Szent István-tervet. Köszönöm a figyelmet és a törődést, mert ez csak azt bizonyítja, hogy népünk jövője nem közömbös nagyon sokunknak.

A hozzászólók szinte mind kiemelték, hogy bármilyen szép gondolat megvalósulása igazából a tehetősebb rétegen, és főleg a politikai hatalmon múlik. Ehhez a kérdéshez én két hozzáfűzést kapcsolnék:

Biztos, hogy igazán nagyszerű dolgokat csak a tehetősebb réteg és a politikai vezetőség segítségével lehet elérni, de én meg vagyok győződve, hogy ha mindannyian csak egyetlen négyzetméter területet tisztítanánk meg városainkban, falvainkban, ha mindannyian csak egyetlen fát, bokrot ültetnénk el kertjeinkben, akkor is már szebb lenne a világ. A tudósok ki tudják számítani, hogy egyetlen fenyőfa mennyi levegőt tud megszűrni, mennyivel szebbé tudja tenni környezetünket.

Éppen ezért én azt mondom magunknak, az egyszerű embereknek, hogy ne várjunk senkire, itt a nagyböjt, tisztítsuk meg a lelkünket egy kiadós szentgyónásban, és álljunk neki a tavaszi nagytakarításnak. Udvarainkat, kertjeinket ültessük be étellel, és ebbe a munkába egy-egy tál ételért, kis fizetésért



vonjuk be a munkanélküli szegényeket. Fontos, hogy ne küldözzessük őket dolgozni, hanem hívjuk szeretettel magunkkal a munkába.

A Szent Ferenc Alapítvány vezetősége úgy döntött, hogy az általunk gondozott gyermekek szülei közül most tavasszal 25-30 munkanélküli személyt alkalmaz (egyelőre egy hónapra) azért, hogy Csíksomlyón a Mária-kertet – amely mindenki számára nyitva áll – megépítsük. Kis dolog? Lehet, de én nagyon kíváncsi vagyok arra, hogyan sikerül megbirkózni ezzel a feladattal. Szeretettel biztatok mindenkit, hogy dolgozza ki a maga tavaszi Szent István-tervét, és sikeresen vigye is véghez. Jó lenne, ha a tapasztalatainkat megosztanánk egymással.

*Csaba testvér*

Ui.: A Szent István-terv kapcsán született ötletek, elképzelések helyfüggetlen megvitatására az első megbeszélésen az a javaslat született, hogy hozzunk létre egy levelezési listát. A Szent István-terv lista megszületett. A feliratkozáshoz egy üres levelet kell küldeni a [szentistvan-terv@googlegroups.com](mailto:szentistvan-terv@googlegroups.com) címre.

*(Megjelent az erdely.ma honlapon 2011. március 6-án)*

## Hende Csaba és László Tamás üdvözlő levele

Kedves Csaba Testvér!

Engedje meg, hogy ezúton fejezzük ki nagyrabecsülésünket az Ön által megfogalmazott és közvetített, a magyarságot és az egész világot jobbá tévő gondolatokért, melyekkel időről időre megörvendeztetni mindenkori hallgatóságát. Köszönet illeti Önt az e gondolatok szellemében a nemzetért végzett, annak gyarapodására szolgáló építő-munka elismeréseként is. Építő-munka ez, mert a hányatott sorsú magyar nemzetünk újbóli felemelkedéséhez szükséges vaskos téglák gondos egymáshoz illesztéséről szól.

Nagy örömünkre szolgált a napokban újra találkozni e nagyszerű gondolatokkal, s rajtuk keresztül – a régi ismeretségre is tekintettel – Önnel, aki e gon-

dolatok megtestesítőjeként vált ismertté immár nemzetszerte. Amikor a rádióból értesültünk arról, hogy Szent István-terv néven újabb nagyszabású kezdeményezést indít útjára, azonnal elhatároztuk, hogy a Szövetség a Nemzetért Alapítvány egykori és jelenlegi kuratóriumi elnökeként felajánljuk saját magunk és az Alapítvány szolgálatát a megfogalmazott célok elérése érdekében, mely célok a Kárpát-medencei problémahalmaz mértani közepébe találtak.

Március eleji bejegyzésében azt írja: „igazán nagyszerű dolgokat csak a politikai vezetőség segítségével lehet elérni”, s mi ebben mélyen egyetértünk Önnel, ezért azt javasoltuk Magyarország Kormányának, hogy lehetőségei szerint szintén segítse az Ön által életre hívott Szent István-terv kibontakozását, elterjesztését és megvalósulását. Immár e testület felhatalmazásával – és Orbán Viktor miniszterelnök úr személyes egyetértésével – a hátunk mögött jelenthetjük, hogy mind a Szent István-terv, mind Ön a Kormány teljes támogatását bírja. Matolcsy György miniszter úr külön nagy örömmel fogadta a javaslatokat, és hangolná össze azok megvalósítását a Kormány közmunkaprogramjával.

Rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a közös ügy sikere érdekében a lehető legszélesebb társadalmi összefogás valósuljon meg, melynek az egyházak, a civil társadalom szereplői, a kisközösségek életét szervező valamennyi egyesület, az állami vállalatok és közintézmények, valamint az önkormányzatok egyaránt részeseivé válnak.

Javasoljuk, hogy az előbbieken felvetett együttműködési lehetőségekről zajló közös gondolkodás megindulása érdekében mielőbb jöjjön létre egy személyes találkozó közöttünk, melyre meghívnanánk a közélet néhány megbecsült – és tudásával az ügy sikeréhez hozzájárulni képes – személyiségét is. E találkozó létrejövételében kérjük segítő támogatását, az időpont és a helyszín kérdésében természetesen alkalmazkodóak vagyunk.

Bízva abban, hogy a Szent István-terv a lelki újjászületés igényére sikeres választ kínálhat, a régi katonaköszöntéssel kívánunk Önnek sok erőt és egészséget.

Budapest, 2011. március 18.

Tisztelettel:

*Dr. Hende Csaba*

*László Tamás*

## „A mi ügyünk” konferencia – 2011. május 20.

Kárpát-medencei fórum – Felsőszőlőktől Csíksomlyóig

### PROGRAM

#### MEGNYITÓ:

Dr. Hende Csaba honvédelmi miniszter

#### ELŐADÁSOK:

Böjte Csaba: *A Szent István-terv*

Makovecz Imre: *Az építész feladatairól*

Balog Zoltán: *„Mindenkinek éreznie kell, hogy a nemzeti közösség tagjai” (Széchenyi István)*

Mőcsényi Mihály: *Tájfejlesztés-szépítési lehetőségeink*

László Tamás: *Az önfeladástól az összefogásig*

Czakó Gábor: *Egyéni és közösségi felelősségünk*

#### SAJTÓTÁJÉKOZTATÓ

#### SZEKCIÓÜLÉSEK NÉGY TÉMÁBAN:

Tündérkert, Szépház, Népművelés, Gyermekvédelem

#### ÉRTÉKELÉS

#### ÖSSZEGZÉS

A FÓRUM HÁZIASSZONYA: Juhász Judit

#### TÁMOGATÓK:



### SZEKCIÓÜLÉSEK

#### I. Tündérkert

A SZEKCIÓ MODERÁTORA: Balázs Pál (a NYME doktorandusza)

VITAINDÍTÓ ÉS ELNÖK: Dr. Ángyán József (a Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára), prof. Konkoly-Gyuró Éva (NYME)

FELKÉRT HOZZÁSZÓLÓ: Zelnik József (a Magyar Művészeti Akadémia rendes tagja, etnográfus)

#### II. Szépház

A SZEKCIÓ MODERÁTORA: Tóth Viktória (a NYME doktorandusza)

VITAINDÍTÓ ÉS ELNÖK: Nagy Ervin (országos főépítész)

#### III. Népművelés

A SZEKCIÓ MODERÁTORA: Thaisz Miklós (a Nemzeti Erőforrás Minisztérium Oktatásért Felelős Államtitkárságának munkatársa)



VITAINDÍTÓ ÉS ELNÖK: Náray-Szabó Gábor (az MTA tagja, a Professzorok Batthyány Körének elnöke), Hardy F. Gábor (a Nemzeti Erőforrás Minisztérium főosztályvezetője) és Alexa Károly (irodalomtörténész)  
 FELKÉRT HOZZÁSZÓLÓ: Dr. Szarka Gábor, Dr. Töll László és Szentpály-Juhász Miklós (a Honvédelmi Minisztérium munkatársai)

#### IV. Gyermekvédelem

A SZEKCIÓ MODERÁTORA: Takács Ádám (Phd, ELTE PPK)  
 VITAINDÍTÓ ÉS ELNÖK: Soltész Miklós (a Nemzeti Erőforrás Minisztérium szociális, család- és ifjúságügyért felelős államtitkára) és Michl József (országgyűlési képviselő, Tata város polgármestere)  
 FELKÉRT HOZZÁSZÓLÓ: Bakos-Tóth Márta (a Daganatos Gyermek Rehabilitációs Lelki Otthonának vezetője) és Fodor Gergely (a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság elnöki kabinetfőnöke)



## Összefoglaló „A mi ügyünk” konferenciáról

Böjte Csaba ferences szerzetes 2011 februárjában – Szent István-terv néven – nyilvánosság elé tárta a Kárpát-medencében élők fizikai és szellemi megújulását elősegítő tervét, amelynek középpontjában a közösségi kezdeményezésekből kiinduló felelős gyermekvédelem, a környezet- és tájkultúra, az otthonteremtés és a népművelés áll. Csaba testvér közösség-, ország- és nemzetépítő munkára szólító felhívásának az első pillanattól kezdve számos támogatója akadt határon innen és túl egyaránt, a fokozódó érdeklődés pedig hamar felszínre hozta a közös gondolkodás iránti igényt. Ennek az igénynek a felismerése ösztönözte „A mi ügyünk” elnevezésű fórum szervezőit (így többek között Hende Csabát, László Tamást, Juhász Juditot) és támogatóit (a Szövetség a Nemzetért Alapítvány mellett a Polgári Magyarországért Alapítványt, a Konrad Adenauer Alapítványt, valamint a Hanns Seidel Alapítványt) arra, hogy teret adjanak és lehetőséget biztosítsanak a szakmai és civil társadalom, illetve az állami intézmények és egyházak képviselői számára a nemzetépítő program megvalósításának lehetőségeiről szóló eszmecsere.

*Az emberek nagyon nehezen jönnek rá, hogy a falujuk az ő falujuk, a házuk az ő házuk, az utca az övék, a járda az övék, és a többi. Ezt a tudatot kell tudni föléleszteni.  
 – Makovecz Imre „A mi ügyünk” fórumon*

A Polgárok Házában megrendezett fórum első, délelőtti részében – amelyet megtisztelt Mádl Dalma asszony is – felkért előadók fejtették ki gondolataikat a Szent István-tervhez kapcsolódó civil kezdeményezés lehetőségeiről, és fogalmazták meg az eredményesség alapvető feltételeit. A Juhász Judit vezette plenáris ülésen szót kapott többek között Böjte Csaba ferences szerzetes, aki (az e könyvben teljes terjedelmében olvasható) terv részleteit ismertette, valamint Hende Csaba honvédelmi miniszter, aki a civil összefogás szükségességéről beszélt, továbbá leszögezte, hogy „a politikanak, az államnak – ideértve az önkormányzatokat is – csak annyi feladata van, hogy készséges

kisinasként álljon rendelkezésére a közjót szabadidejükből, saját pénzükből önkéntesen szolgálni kívánóknak”.

Balog Zoltán társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár a kérdést teológiai dimenzióba helyezve arról szólt, hogy az egyén a közösségért végzett munkája és cselekedetei által válik a közösség valódi tagjává, amely révén az emberi létezés elnyeri értelmét. László Tamás Böjte Csaba programjából a felnőtteképzést – a Kárpát-medencei népművelést – tartotta a legfontosabbnak, amelynek az eredményeiből a többi programelem kisarjadhat.

*Azt gondolom, hogy össze kell fognunk. Először mindenki a saját háza táján sepergessen egy kicsit, és utána lesznek, akik követik ezt.  
- Mádl Dalma „A mi ügyünk” fórumon*

Az előadásokat és a sajtótájékoztatót követően a fórum szünetében egy bővebbédf elfogyasztása mellett lehetőség nyílt a hallottak rövid megvitatására, majd délután szekcióbeszélgetésekkel folytatódott a megkezdett párbeszéd. A Szent István-terv négy pilléréhez illeszkedően négy témában került sor szekcióülésekre, így a résztvevők választhattak, hogy a Tündérváros, a Szép-ház, a Népművelés vagy a Gyermekvédelem témájában kívánnak a program gyakorlati megvalósításának lehetőségeiről eszmét cserélni. Az egyes témák megvitatását olyan neves szakértők, illetve civil és közéleti személyiségek segítették, mint például Konkoly-Gyuró Éva egyetemi tanár, Náray-Szabó Gábor akadémikus, Nagy Ervin országos főépítész, vagy Ángyán József és Soltész Miklós államtitkárok. A szekcióüléseken az értékes szakmai tapasztalatok mellett a civil résztvevők is ismertették a környezetükben fellelhető jó gyakorlatokat és a Szent István-terv célkitűzéseivel illeszkedő, már meglévő civil vagy állami-önkormányzati kezdeményezéseket. A másfél-két órán át tartó diskurzusok során az egyes szekciók résztvevői megismerhették többek között a rendhagyó tatai közmunkaprogramot éppúgy, mint a bakonyszőlősi Dagantatos Gyermek Rehabilitációs Lelki Otthonának működését, és javaslatokat fogalmazhattak meg a honvédelmi nevelés, a gyermekétkeztetés, a ház körüli zöldség- és gyümölcsstermesztés újbóli elterjesztése, vagy éppen az építésze-

*Fogjanak össze a szomszédok, az önkormányzatok, a helyi vállalkozók, fogjanak össze a kisközösségek, és úgy tűzzenek ki egyre nagyobb célokat maguk elé, ahogy erejük, lehetőségük engedi. És tanuljanak meg a kicsinek is örülni, mert minden megtisztított négyzetméter, minden virágosított terület, legyen az akár milyen kicsike, a semminél pont annyival több, mint amekkora. Meg kell érteni mindnyájunknak, hogy ez itt mindnyájunk közös ügye  
- ez itt a mi ügyünk.  
- Hende Csaba*

ti engedélyek kérdésében is. S ami a legfontosabb, helyi megvalósításra alkalmas ötleteket gyűjthettek mind a négy pillérhez kapcsolódóan, melyek becsomagolásával és hazavitelével folytatódhat tovább, mind szélesebb körben a MI ÜGYÜNK, a Szent István-terv megvalósítása.

A szekcióüléseket követően is kitartó fórumközönség immár új ismerősökkel, s főként felemelő lelki élményekkel gazdagodva hallgatta végig a konferencia eseményeit összegző szónokokat, hogy aztán lezárásként – a nap emelkedettségéhez méltóan – új barátaival közösen énekelje el a Himnuszt és a Székely himnuszt.





## AZ ALAP – A LÉLEKÉPÍTÉS

### A lélek kiáradása

Pünkösöd a szó ünnepe. Ennek ellenére ilyenkor nem a beszélt nyelvek szavainak köznapjai kérik megünneplésüket, hanem az a szó, amit árnyalatokban és jelentésekben oly gazdag bibliás nyelvünk így nevez: Ige. Az Ige beszéd is, kép is, mozdulat is. Minden, ami lélektől lélekhez vezet, árad innen oda és onnan felém, hogy egybefogjon minden ünnepelni kész és tudó lelket.

Megfeketült az ég a csíksomlyói zarándoklat fölött, de alatta az ernyők és esőkabátok leírhatatlan színegyüttese látható. A felhőszakadásban egymás kezét fogó öregek és fiatalok éneke. Rég nem látott ismerősök egymásba borulása. Egy klézsei asszony innen, Moldvából románul meséli az életét, de amikor férje halálához ér, ezt mondja: nyakamba szakadt az iga. És nem azt mondja, hogy megy, hanem azt, hogy csán, és nem kiscsibe, hanem pisleny. Ősi nyelvünk szavai, századok áradnak felénk, miközben a láb táncra mozdul. A kamaszfiúcskán térdig érő szövött fehér ing, derekán széles-színes csángó öv, de alul farmer, a fülében fülbevaló, a baljában zászló, a jobbában mobiltelefon. És nincs ebben semmi különös.

Az alapítványi házban magyar éneket énekel együtt a magyarországi utazó, a moldovai cigánygyerek, a nagykövetné és minden betévedő. Azon sem akad fenn senki, hogy a magyar hadügyérnek (Hende Csaba honvédelmi miniszternek – a szerk.) könny van a szemében, és képtelen folytatni ünnepi orációját, és nem valami vesztes csata, hanem éppen a győzelem ünneplése közben, amikor is a béke győz a nyomorúsággal és a reménytelenséggel vívott harcban, amit ünnepelni vagyunk itt.

Az elnémuló szó is lehet ige. Esőtől gőzölgő huszárruhás legények az istállóban a lovak mellett, csak innen Udvarhelyről, szétvetett lábbal nyugszanak



a szalmában, a sarkantyús csizmák a szögön, a lovak hátra-hátraröhögve rogotatják az abrakot.

És táblák a Felvidékről és Csíkból meg Gyergyóból, „Hej, Csík, Gyergyó meg Háromszék...” – súgja a bús székely katonanóta, helységnév-feliratos táblák a Délvidékről és minden megyéből, mindenhol a magyar glóbuszról, nagy közösségek és szórványok adnak hírt magukról, találkát adott Pannónia és a nagy magyar Alföld, itt valaki dél-afrikai lobogó alatt énekel, ott meg egy osztrák kocsi akar megállni magyar zászlót lobogtatva. Egy kalotaszegi fiúcska szürkén feketével hímzett *bujikban*, maga tehetségéből varratta, egy vagyonban lehetett neki, ragyogó csizma, fekete kalapján büszkén ágaszkodó árvalányhajás bokréta, nyakát csinos kis copf simogatja.

És motorok zúgása, az egyik gépen öreg legény világháborús egyenruhában tör az ezredéves határ felé, bal kézzel tartja a kormányt, jobbában kivont kard, és mindenki tapsol. Mert éppen beérkezett a vonat: magyar várta a magyart az utolsó hazai állomáson, mert amióta vonat jöhet ide az anyaországból, azóta Gyimesbükk újra magyar. Ha valaki kételkedne, hogy van-e nemzet, az álljon egyszer a sínek mellé ide, és merengjen el azon, hogy miért fog kezét ez az ember azzal az ismeretlennel, öleli meg ő amaszt és emez téged. Mert elég, ha annyit tudunk és érzünk, hogy árad belőlünk a lélek a másik felé. Aki történetesen magyar, mert csak az lehet. És persze keresztény. És silabizálhatod mindjárt az utolsó magyar vasúti őrházban a táblát, hogyha a csöngettyűszót hallod, ne menj a sorompók közé, de ha történetesen ott tartózkodsz, iparkodj el-kifelé. És itt az őrház sarkán a beton géppuskafészek, a kupoláját magyar koronává díszítették, amiként kicsit arrébb a bánffyhunyadi templom oldalában is szentkoronás domb alatt várják a feltámadást régi magyarok tatár-török-román tördelte csontjai.

A történelmi határon egyenruhás magyar alezredes vágja a sapkája mellé a tenyerét, amikor a magyar himnusz szavai versenyre kelnek a Tatros csobogásával. És a „magánlátogatáson” ideérkezett honvédelmi miniszter megáll az ezeréves gyimesi harcokban elesett-megölt magyar katonák emléktáblája előtt. És elhangoznak, mert elértük és megértük, hogy elhangozhassanak, itt, a magyar gránicon olyan mondatok, amiket pár éve még magunkban sem mertünk megfogalmazni – itt, Bákó megye szélén. „A haza abból jön létre





minden nemzedék életében, ahogy az egyes emberek és a belőlük felépülő közösségek összeadják erejüket. Mi is csak így nyerhetjük meg a hazát a magunk számára.” Ez a haza eddig inkább csak a lelkünkben élt, emlékek álmaiban. Itt a Rákóczi-vár és a kontumáci kápolna kövei között ma egyszerre mély igazság és napi realitás. És árad a tömeg a fejet lehajtani és a szívet végre föl-emelni. Mert „az dönti el sorsunkat, hogy részt veszünk-e egymás életében”. És ebből érteniük kell azon környékelieknek is, akik történetesen nem magyarok...

És holnap már jövőgetünk hazafelé, a buszon zengenek és búsonganak a régi katonanóták, ott állunk a csillagos égre nézve fel a doberdói harctéren, szabadságot öreg bakákként a fiúmei kikötőben, aztán persze kurucosan nyalkák vagyunk, és igen örvendünk azon, hogy letörött a bécsi torony gombja. Fáradt testünket élénkítik, lelkünket erősítik az üvegek, egyikben vasi vegyes, másikban panyolai szilva, hátulról előrerúkol egy fekete üveg, a málna illata árad előtte, ez meg itten a csíksomlyai ferences atyák búcsúajándéka, alma van a mélyén valahol, mondhatni: „erőst”. És nem unjuk el megkérdezni szomszédunkat, hogy hát hogyan is hangzik az igazi székely pohárköszöntő. Hát így: „No.”

Egy határközeli faluban, már idehaza, hatalmas tábla, a történelmi ország mappájával, rajta atyáink-öregapáink soha nem felejthető, riadóztató szava Trianon utánról: Igazságot Magyarországnak! És bevillan egy kis iskolai tabló képe csak innen Csíkszentdomokosról, ahol az új múzeumból boldog emlékeztető Márton Áron hősi életének eseményei áradnak felénk, a kis tablón a kisiskolás lapkivágatok között a kép – a magyar haza elfelejthetetlen körvonalai és a kiáltás: *Justice for Hungary*. És azt tudjátok, hogy: „Átmegyek a Királyhágón, / Elhozom a huszárcsákóm...”?

*Alexa Károly*

(Megjelent a Magyar Hírlap 2011. június 15-i számában)

## A SZENT ISTVÁN-TERV LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

### Bevezetés

A Szent István-terv a kulturált, kultivált, azaz megművelt, rendbentartott, értékeket védő, azokat teremtő világról szól. Ilyen emberekről, ilyen közösségekről, és ebből fakadóan természetes módon ilyen környezetről. A Németh László által megfogalmazott *minőség forradalma* bontakozhat ki Böjte Csaba terve nyomán. A terv megvalósításának egyes lépései, illetve az egyes pillérekhez kapcsolódó konkrét cselekvési lehetőségek feltárása és megalkotása kapcsán az első feladat az emberképünk gyógyítása, amelynek során a polgári eszmeiséget, a teremtő, erkölcsös embert állítjuk középpontba.



## Polgári eszmeiség, identitás

*A „polgár” a korszerű vitában volt groteszk mumus, nevezték burzsujnak, hasas és torz embernőzőnek. Hallgattak arról, hogy a polgár a feudalista társadalmi rend letűnte után alkotott egy civilizációt.*

*Elhallgatták, hogy szerepe volt: az alkotás.*

*A középosztály, amely az eltömegesedett és technikailag öncélúsodott világban a polgárt követte, már nem alkot, csak fogyaszt - „konzumál”, megteremtette a konzumcivilizációt. A polgár csodálatos városokat alkotott, az eltömegesedett világban a középosztály a városokat megtölte cementbe burkolt légköbméterekkel, melyeket lakásnak neveztek. Mi volt a Garrenek műve?... Léggör. Valami atmoszferikus, amiben az emberi élet a létezésen túl értelmet és rangot kapott.*

*Márai Sándor: A Garrenek műve előszava*

Ki tehát a polgár? Az alkotó közösségi ember: a katedrálisépítőtől kezdve a dán népfőiskolákon át a keresztényszociális gondolkodóig. Honnan jöttünk? Kikből áll a szűken vett, illetve tágabb családjunk? A polgári lét egyfajta erős öntudatot jelent. Ehhez járul a helyes és kiforrott önismeret. Valójában minden közösség egyben önismereti kör is: „a homlokodra van írva a neved”.

A „szabadság és tulajdon” a „szabadság és jólét” át a „szabadság és összetartozásig” jussunk el (az első kettő a polgári kormányok választási jelszava volt, a harmadik egy lehetséges, következő jelszó – a szerk.). Tisztázzuk a magunk számára ezeket az alapfogalmakat, összefüggéseiket.

A polgári gondolkodásra jellemző a tágabb kitekintés hazánkon túl Európára, a világra. Mit jelent számunkra Európa? Mivé fejlődött, mik az értékei, a gyengeségei? Hová igyekszünk, hol vagyunk mi abban az Európában, amelyben lenni szeretnénk? Ez nem „euroszkeptizmus”, hanem a józan számbavétel és öntudatos kitekintés igénye. Ebben számítani kellene olyan szakemberekre – történészekre, jogászokra, közgazdászokra, papokra, pedagógusokra, orvosokra stb. –, akik a helyi közösségek számára előadásokat tartanak, beszélgető-, illetve munkafüzeteket készítenek elő, tájékoztató anyagokat állítanak össze. Mit tehetünk mi, mint helyi társadalmat építő közösség?

BŐJTE LÁSZLÓ (a gyulafehérvári Gábor Arkangyal Gyermekvédelmi Központ vezetője, e-mail: bojtelaci@gmail.com):

Bőjte Laci vagyok, Csaba testvér munkatársa. Jelenleg Gyulafehérváron élek, én is, feleségem is Balánbányáról származunk, és ott is élünk, amíg nem keveredtünk bele mondhatnám úgy is, a Szt. István-tervebe, igaz, mi már hat éve elkezdtük. Itt a szórványok- szórványában – sajnos, de való, az lett Fehérvár – mi mindennap megküzdünk azokkal a gondolatokkal, amik felmerültek itt is a listán...

Igaz nincs alkalmam, lehetőségem mindent elolvasni, épp ezért én sem szeretnék hosszú lenni, hanem konkrét javaslattal jövök. Mi ezekkel foglalkozunk: „Tündérvár – Környezetünk széppé tétele, önkéntesség”, „Népnevelés – Magyar öntudatra ébresztés, szórványmegtartás”, „Szépház – Házépítés, népi építészet, kaláka”. Van, amit megvalósítottunk, van, amit csak részben, és van, ami egy folyamat, ami talán egy életre szól, de azt hiszem, mindhárom dolog egy egész életre szóló feladat...

A Szépház-programot itt mifelénk egy „Szép-templom-programmal” lehetne ki egészíteni, ugyanis sok, nagyon értékes templom van elhagyatva, hívek nélkül, lásd: Marosszentimre (Sintimbru) – Hunyadi építtette, gyönyörű kis templom...

Ebben én nem vagyok kompetens, de szívesen lennék összekötő kompetens személyekkel és természetesen, amiben lehetséges, részt is vállalnék. Egyelőre szívesen kalauzolok ilyen helyekre látogatókat. Itt még megemlíteném az ompolygyepői magyar (48-as) tömegsírok helyzetét... Ezeket is érdemes, sőt, kell gondozni, szépen rendben tartani. Ahhoz, hogy ezek a dolgok működjenek, Csaba testvér létrehozott itt is gyermekvédelmi központokat, kettő van itt Fehérváron, egy Torockón. Mi konkrétan gyerekekkel, azok szüleivel foglalkozunk (népnevelés). De szívesen lennénk egy „oázis”, egy hely, hová a szórvány gyerekei is barmikor jöhetnek, de székelyek és anyaországiak, felvidékiek vagy kárpátaljaiak, mindenki, aki magyar, vagy érdeklődik a magyarság. Mert itt a kövek is történelemről beszélnek, egyesek szerint sajnos csak a kövek... Hogy ez működjön, élvezhető legyen, íme, a javaslatom, kérésem: a házaink nagyjából rendben vannak, habár itt is vannak hiányosságok (javítgatás, berendezés). Viszont az egyik udvarunk nagyjából még úgy néz ki, ahogy a mellékelt képeken is látszik. Ha valakinek van rá módja, kedve, ideje, ötlete, nagyon szívesen fogadom. Itt szükség van kerítésre, kapura, udvar rendbetételére, dísznövényekre stb.

A szórványkérdéshez csak annyit, hogy programok kellene, testvériskolai kapcsolatok, települések, megyék közötti kapcsolatok. Ki kell mozdítani a szórványban élő embereket az elszigeteltségből, azt tapasztaltam, hogy valami miatt ezek az emberek félnek nyitni, sokszor félnek magyarnak lenni, vagy talán csak kényelemből teszik ezt? Mindegy, egy biztos: foglalkozni kell velük, testvérként, egyenlő félként kezelni őket, mert azok!



## Kereszténység, hit, erkölcs

*A keresztényeket nem különbözteti meg a többi embertől sem a táj, sem a nyelv, sem az életmód. Nem laknak ugyanis saját városaikban, nem beszélnek külön, szokatlan nyelven, nem is élnek másoktól jellegzetesen különböző életmódot. Nem eszmélés, nem is agyafúrt emberek kiagyalása által fedezték fel ezt a tant, nem is emberi bölcselkedésre esküsznek, mint sokan mások. Ott laknak a görögök és barbárok városaiban, ahogy kinek-kinek a sorsa rendelte, és öltözködésben, táplálkozásban, az élet más dolgaiban alkalmazkodva az őslakók szokásaihoz, csodálatos és egyaránt hihetetlennek tűnő életformával tűnnek fel. Saját szülőházjukban élnek, de mint jött-mentek, mindenben részt vesznek, mint polgárok, és mindent eltérnek, mint idegenek, minden idegen táj szülőföldjük és minden szülőföld idegen világ nekik. Házasságot kötnek, mint mások, gyereket nemzenek, de magzatelhajtást nem végeznek. Közös az asztaluk, de nem az ágyuk. Testben vannak, de nem a test szerint élnek. A földön élnek, de országuk az égben van. A fennálló törvényeknek engedelmeskednek, de életmódjuk fölülmúlja a törvényeket. Mindenkit szeretnek, őket meg mindenki üldözi. Nem ismerik, de mégis elítélik őket, halál a sorsuk és életre támadnak... ami a testben a lélek, az a kereszténység a világban.*

*Diognétoszhoz írt levél, I. század, részlet*



Az öntudatos polgári gondolkodás egyik fontos összetevője lehet az átél, megélt kereszténység, hit és erkölcs. A vallásukat gyakorló, egyházhoz kötődő helyi közösségek is rengeteget segíthetnek a hitélet kérdéseiben az egyéneknek.

Az európai tudat és eszmeiség gyökerei a kereszténységhez kötnek minket, ezért fontos a kereszténységgel kapcsolatos ismeretek átadásához fórumokat teremteni. Lehetnek olyan helyi közösségek, amelyek ebben előrébb járnak, előadásokkal, írásokkal, könyvajánlásokkal, személyes beszélgetésekkel segíthetik a többiekét. (A témák terjedhetnek a tízparancsolattól a nyolc boldogsáig: Mit jelentenek ezek a személyes életben, közösségeink számára, kicsoda Jézus, mit üzen számomra stb.?) Nem elég persze az ismeret, a kereszténységet gyakorlattá is kell tennünk, az elkötelezett hit építésével.

A vasárnap, az ünnepek tartalma, megszentelése, egyéni, családi, közösségi szinten egyaránt csökevényes – e téren is vannak előttünk járó, gyakorlottabb körök, baráti társaságok, kisközösségek, amelyek segíteni tudnak. Az idetartozó programok rendkívül változatosak lehetnek: az ünnepekhez kapcsolódó hagyományok feltámasztásától és gyakorlásától a vasárnap „rítusának” ápolásáig, ha kell, megteremtéséig.

A kiengesztelődés gyakorlása (önmagammal, társaimmal, a világgal) elengedhetetlen egyéni és közösségi feladat. Jean Vanier, korunk egyik élő szentje mondta azt, hogy „a közösség az ünnep és a kiengesztelődés helye”. Rengeteg harag, fájdalom, megbántottság él bennünk, de mi is okozunk hasonlót. Amennyiben ezeket nem tudjuk feldolgozni, nem tudunk kiengesztelődni önmagunkkal és egymással, akkor ezek összeadódva megmérgezik, lehetlenné teszik az életünket, megszüntetik a kommunikációt. A kiengesztelődés a személyes szinttől a legmagasabb közösségi szintig terjed, szolgálva az ország végzetes megosztottságának a megszüntetését. Ehhez változatos formákat és teret, kapcsolatokat kell teremteni. Alsó, személyes szinten kell megkezdeni a kiengesztelődést, a múlt gyógyítását. A kiengesztelődés a másként gondolkodókkal való párbeszéd rendkívül fontos találkozási területe lehet.

Meg kell érteni a böjtt értelmét: mit jelent a test és a lélek számára? Tanulni és tanítani ezt, felhívni a figyelmet az összeszedett készülődés fontosságára különösen karácsony és húsvét előtt, azaz az advent és a nagyböjtt időszakában. Fel kell támasztani az ezen időszakokhoz kapcsolódó szokásokat is.

SEBŐK MIHÁLY (ostobaprofeta@freemail.hu):

Bátorkodom a következő tervekkel előállni: ahogy az első találkozásunk alkalmával is megjegyeztem, a székelység történelme mellett tanítani kell a székely erkölcsöt, mert a szomszéd népek körében is elismert székely erkölcs és jellem már jócskán megkopott. Erkölcstelen és vallástalan népnek nincs jövője. Óvodáskortól egyszerű mesék és versikék segítségével fel kell ébreszteni a gyerekekben a nemzeti öntudat csíráit. A továbbiakban pedig folyamatosan fejleszteni. Nagyon fontos már zsenge korban a gyermekekkel megszerettetni a növény- és állatvilágot, a természet szeretetét. Itt gondolok könyvecskékre, képekre, versikékre és prózai írásokra. Minél több irodalmi és tudományos pályázat kezdeményezésére. Természetismereti tudósításokra. A természetben tett kirándulások népszerűsítésére. A nagyobb gyerekeket – hetedikes diákoktól fölfelé – feltétlenül el kell vinni erdőültetési, erdőgondozási, mezőgazdasági munkákra, mert saját tapasztalatból tudom, hogy ez mindenkinek a javára válik. Újra kell tanítani a források, patakok és tájak tisztaságának és gondozásának fontosságát. Felhívom az urak figyelmét, miszerint ez a mostani, bűnös nemzedék nehezen tanul már, talán nagy többségünk így kell meghaljon, de az új nemzedéket még oda tudjuk nevelni az erkölcs és a természet boldog világa felé!



KOVÁCS CSABA (office@erdely.ma):

A csíkszeredai Fogyatékosok Szövetségénél dolgozók tegnap (pénteken) elkezdték megvalósítani azt a tervet, amelynek célja megmutatni az egészségesek társadalmának, hogy ezek az emberek sem leírandók, ők is el tudnak végezni sokféle közhasznú munkát. Egy zöldövezetbe fognak május folyamán fa- és cserjefajcsemeteket ültetni, majd segídekezni fognak egy kerekesszékes feljáró elkészítésében.

## Nemzettudat, hazafiság, az ünnepek megtartása

*Nevelhetünk-e valakit hazaszeretetre? Mintha azt mondanám: „Korbáccsal és szöges ostorral kényszerítlek, hogy szeresd önmagadat.” A haza nemcsak föld és hegy, halott hősök, anyanyelv, őseink csontjai a temetőben, kenyér és táj, nem... A haza te vagy, szőröstül-bőröstül, testi és lelki mívaltodban, ő szült, ő temet el, őt éled és fejezed ki, mind a nyomorult, nagyszerű, lángoló és unalmas pillanatokban, melyek összessége életed alkotja. S életed a haza életének egy pillanata is.*

Márai Sándor: Fűveskönyv

### KONKRÉT PROGRAMOK

1. Klebelsberg Kunó szerint „háromféle hazafiság van: szónokló, kesergő és alkotó hazaszeretel”. Nekünk természetesen ez utóbbi a feladatunk. Tisztázunk kell magunk számára, hogy a saját környezetünkben és tágabb körben is mit jelent az alkotó hazafiság, össze kell gyűjteni a legjobb példákat, és hírüket vinni.
2. Az országismeret a helyi közösségek számára ne csupán turistáskodást jelentsen, hanem ennél többet – a táj, az ottani értékek személyes megélését a közösségek találkozásaiban. Falu – város – gasztronómia – táji értékek – építészet büszkeséget támaszt, ha ezeket meg tudjuk mutatni. Cél, hogy valóban miénkké tegyük az országot.
3. Tegyük divattá az igényes hazai túrákat, városnézést, tájegységek bebarangolását, de tegyük személyessé is ezeket az utakat! Ne csak a köveket, fákat nézzük, hanem találkozzunk az emberekkel, akik az adott tájat testükben-lelkükben hordozzák – ezekről érdemes beszámolni, az élményeink megosztása igényeket támaszthat, az eredményeket megerősítheti. Az elismerést „népi” szinten kell elkezdni. A helyi közösségek hívják meg egymást, szervezzenek csereüldülést gyermekeiknek és egymásnak!
4. A nemzettudat ápolása érdekében előadások, fórumok, könyvek rendszeres ajánlása, vagy akár konkrét előadások, előadássorozatok szervezése.





5. A nemzeti emlékhelyek közös meglátogatása (Esztergom, Székesfehérvár, Gödöllő, Buda, Fiumei úti temető, Nagycenk, de Kolozsvár, Nagyvárad, Marosvásárhely, Pozsony, Kassa stb. is). Ennek folyamatos szervezése alapvető feladat, hiszen jelenlétünk ezeken a helyeken az emlékezés, a nemzet-tudat alapja.
6. Kárpát-medencei zarándokutak (például a Mária-út) szervezése Csíksomlyótól Mariazellig, Mátraverebélytől Máriagyüdig. Építsük, járjuk!
7. A helyi történelmi, egyházi emlékhelyek látogatása, ápolása, ha kell, létesítése. A környezetünkben lévő emlékeket (emlékműveket, keresztutakat, útszéli kereszteteket, képoszlopokat, emléktáblákat stb.) akkor tekintjük valóban sajátunknak, ha azért teszünk is valamit: gondozással, felújítással, környezetük ápolásával, rendszeres látogatásával. Ebbe a munkába feltétlenül vonjuk be az ifjúságot.
8. „Hagyományos” iskolai ünnepeink újragondolása (október 6., 23., március 15.) Mit üzennek ma az aradi vértanúk, október 23-a, az 1848–49-es szabadságharc? Ezek, ha lehet, ne csak az iskola ünnepei legyenek, hanem az egész közösségé!
9. Helytörténeti pályázatok kiírása. Cél: a lokálpatrióta és a családi összetartozás-tudat elmélyítése. Kiírhatunk pályázatot családtörténet megírására. Érdekes, hiánypótló téma lehet egy-egy jelentősebb, mára elfeledett helyi vezető személyiség (polgármester, tanító, pap, orvos, növénynevelő, híres molnár, kovács stb.) életének felkutatása, dokumentálása. Ugyanilyen fontos téma lehet egy-egy épület, vagy kert stb. történetének dokumentálása, megjelentetése.
10. Fontos lehet a XX. századi traumáink „kibeszélése”. Készítsünk interjúkat Kárpát-medence-szerte a kommunista és a náci diktatúrák áldozataival, hozzátartozókkal a hadifogság(ok)ról, kuláktalanításról, kitelepítésről, 1956 átéléséről, a téveszesítésről stb.!
11. Rendkívül fontos dolog a nemzettudat szempontjából a Trianon-szindróma, a 15 (?) milliós magyarsággal kapcsolatos témakör. Mi vezetett ide, milyen okokra vezethető vissza az I. világháború utáni döntés? Hogyan viszonyuljunk mi ehhez ma? Rengeteg kérdés van, amire történelmi, gazdasági, társadalomszervezési, demográfiai stb. szempontú válaszokat kell



KOVÁCS CSABA (office@erdely.ma):

A Vargyással vagy a Homoród-patakkal kezdjük? Szívesen segíték az önkéntesek toborzásában. Önnek csak az iskolák igazgatóival kellene beszélni, és a polgármester asszonnyal, hogy segítsen az összegyűjtött szemét elszállításában. Ne várjuk, hogy valaki más megszervezze, fogjunk hozzá!

LÁZÁR FERENC (Székelyudvarhely,

Magyar Gyökerek HR Egyesület, ferenc.lazar@gmail.com):

Én a magam részéről megpróbálom a homoródalmási és a lövétei polgármesterrel beszélni, hogy onnan is induljon egy csapat. Akkor ésszerű lenne a Homoród-patakkal kezdeni. Amennyiben aktuális az ügy, jó lenne a hét közepén találkozni személyesen Szentegyházán és átbeszélni a részleteket...



SEBŐK MIHÁLY (ostobaprofeta@freemail.hu):

Az eredmények akkor is biztatóak, ha szerények. Szentegyházán április 28-án történt meg a Kishomoród mentének takarítása hatszáz diákkal. A tanács megszervezésével és a tanügy segítségével hét teherkocsinyi, többségében műanyag szemetet gyűjtöttek össze. A munka szervezetten folyt osztályfőnökök irányításával és nem volt hiány a lelkesedésben. A városi kórháztól egészen az ivóvízművekig, mintegy hat kilométer hosszúságban sikerült megtisztítani a folyópartot.

Besegített a vízügy is, munkakesztyűkkel, szemeteszákokkal és a szemét elszállításával. Az egész akciót a Föld napjára időzítették, ami azonos a Szent István-tervezéssel. A zömében 4–8. osztályos tanulók olyan örömmel végezték munkájukat, mintha csak igazi tündérvári manócskák lettek volna. Még a csekély jutalom sem szegte kedvüket, ugyanis a tanács költségvetéséből csupán néhány szem karamellacukorkára futotta, amit az osztályfőnökök igazságosan elosztottak. Egyszerű példa mutatás volt az önzetlenségről, most csak az következik, hogy a felnőttek mutassanak példát, ugyanilyen önzetlenül arról, hogyan kell megőrizni környezetünk tisztaságát!

BARTOS KORNÉLIA CSILLA (Érd, www.avarosvedo.hu, silavati@gmail.com):

Mi itt, Érden rendszeresen takarítunk, rendbe tettünk egy természetvédelmi területet is, ahol több évtizedig gyűlt a szemét. Érden szoktak nyaralni dévai gyerekek, lehetne velük kezdeni valamiféle akciót, és rögtön megszületik az együttműködés. Ja, vaslom, hogy gondolkodjunk Kárpát-medencében, én szívesen segítek, amiben csak tudok.

„A Tündérvári-projekt Túrban folytatódott, ahol főként a gyerekek jeleskedtek a szemétszedésben. A lelkes csapat rengeteg zsáknyi szeméttől szabadította meg a települést, a nehéz munka után pedig jöhetett a szalonnasütés, amit kicsik és nagyok egyaránt élveztek. A szemétszedő akció ezzel azonban nem ért véget, Kémenes Lóránt plébános – a túri nagytakarítás kezdeményezője – ugyanis elmondta, sok hasonló megmozdulást tervez még a jövőben.” április 18.

A második túri szemétszedő nap nem sokáig váratt magára. Az április 18-i akció szlogenje – A tisztát, a szépet is meg lehet szokni! – arra akarja felhívni az emberek figyelmét, hogy legyenek igényesebbek saját környezetükre. Mivel délelőtt 10 órára még csak hét túri önkéntes jelent meg a plébánián, Kémenes plébános marosvásárhelyi barátaitól kért segítséget. Végül meg is érkezett a felmentő sereg, az Erdélyi Magyar Ifjak szervezetének jóvoltából. Délután egy órára 160 darab szemeteszák telt meg, kora este pedig ismét jól megérdemelt vacsorával zárta a napot az önkéntes takarítóbrigád.

adni. A nemzeti összetartozás napja egészen új távlatokat nyitott, amit minden szinten tartalommal kell még megtölteni.

12. Fogó és idősebb nemzet vagyunk – mi lehet ennek az oka? A közhangulaton kell változtatni – a gyermekek józan szeretetével telítődjön a környezetünk. Bátorítani, lelkiileg és konkrét cselekvéssel is támogatni kell a fiatalokat a gyermekvállalásban. Be kell mutatni a nagycsaládok előnyeit is – ne



csak a gazdasági oldalt vegyük számba, hanem a lelki, közösségi, szolidaritási szempontokat is.

13. Készíthetünk szociográfiai felméréseket például egy fogyó település, falu életének feltárásával (életmód, történelem, néprajz, demográfia stb.). Miért van ennyi „elsodort falu”?
14. Folytatni kell a millenniumi száz magyar falu monográfiájának megjelenetési programját – újabb és újabb száz magyar faluval, majd az összesel, beleértve a Kárpát-medence minden magyar falvának monográfiáját is. Sőt azt is mondhatjuk – és joggal –, hogy minden város kisebb egységekből, „falvakból” áll, mint például Budapest XV. kerülete: Rákospalotából, Pestújhelyből és Újpalotából, így ezekről is készíthetők monográfiák.



## I. TÜNDERKERT-PROGRAM

### Bevezető gondolatok a Tündérkert-és a Szépház-programhoz

Tegyük ismét Tündérkertté a Kárpát-medencét! A Szent István-terv részeként a Tündérkert-gondolat célja kettős: egyrészt szebbé, gazdagabbá tehetjük tájainkat kertek, zöldfelületek, erdők létesítésével, gondozásával; másrészt munkához, tisztos megélhetéshez juttathatjuk a társadalom periferiájára szorult, munkanélküli embereket. A korábban segélyezésre fordított összegeket e célra felhasználva a segítségre szorulóknak felemelése és az anyagi s szellemi értékteremtés egyaránt megvalósul.

Az anyagi értékteremtésben a kertészetek felvirágoztatása, a ház körüli zöltség- és gyümölcsstermesztésnek újbóli elterjesztése jelentősen hozzájárulhat a vidéki lakosság megélhetéséhez, jólétéhez. Emellett szükségünk van szellemi, pszichés jóllétre is. Napjainkban az egyes országokban vizsgált elégedettségi indexek azt mutatják, hogy az emberek jó közérzete korántsem áll egyenes arányban az anyagi jóléttel. Azokban a gazdag országokban, ahol magától értetődővé vált a tisztos megélhetésen túl a materiális javak hajszolása a szellemi, lelki értékekkel szemben, sokkal több a depressziós, kiégett ember. Nagyon lényeges tehát az is, hogy meg tudjunk teremteni a szellemi-lelki jóllétet. Ez már messze nemcsak a pénzért megvásárolható dolgok függvénye, hanem minden olyan nem anyagi értéké, amely korlátlanul rendelkezésünkre áll. Ilyen a szeretet, a kölcsönösség, a táj és a település szépsége, a hagyományok tisztelete, a közösség összefogása stb. E szellemi kincsektől mindannyian jól, jobban érezzük magunkat, és ezeken múlik az emberek pszichés állapota. Ma már az angol szóhasználatban is különválasztják a *welfare-t*, az anyagi jólétet – ami a GDP-től, a fizetésektől és a jövedelmektől függ – és a

*well-beinget*, amely a jóllétet, a jó közérzetet jelenti. Ha kertet, erdőt létesítünk és ápolunk, ha gondozzuk az út menti zöldsávot, ha rehabilitáljuk a szemetes vagy kibetonozott patakpartot, a vízfolyások part menti területeit, ha szemet-lelket gyönyörködtető parkokat, zöld szigeteket hozunk létre, akkor jelentős mértékben hozzájárulhatunk az emberek jóllétéhez. Sokan ezt pusztán közvetett haszonnak gondolják, de meggyőződésem, hogy a pszichés pozitív hatás csaknem egyenrangú a közvetlen anyagi javak termelésével, különösen, ha mindezt úgy tudjuk elérni, hogy azoknak az embereknek adunk munkát, tisztességes jövedelmet, akik leszakadtak, munkanélküliek és depresszív családi légkörük átöröklődve a következő generációkra újratermelődik. Ezzel egy mind súlyosabbá váló szociális probléma orvoslásához járulunk hozzá.

Az anyagi-szellemi értékteremtés elsősorban a ház körüli kertek létesítésével, a falvak elhanyagolt, gázosodó, parlagon heverő területeinek termelésbe való visszavonásával valósítható meg. Ezáltal egészséges táplálékot és jövedelmet adó áru, zöldség, gyümölcs állítható elő. Ennek kapcsán visszanyúlhatunk a Kert-Magyarország nevet viselő gondolathoz, amelyet a két világháború közötti népi írók fogalmaztak meg a vidéki térségek felvirágoztatása érdekében. A Kárpát-medence kertészeti termények szempontjából Európa egyik legjobb természeti adottságú területe. Sok a síkság, van vizünk is bőven – ha okosan gazdálkodunk vele, azaz ha tározókba gyűjtjük és nem vezetjük gyorsan el –, és van elegendő napfényünk is. Mindezek eredőjeként a szárazanyag-tartalom, az íz- és savanyagok tekintetében a magyar zöldség- és gyümölcstermékek igen előkelő helyen állnak a világban. Ezt az adottságot jelenleg nem használjuk ki megfelelően. Komoly haszna a kertészetnek a szántóműveléshez képest, hogy egységnyi területre sokkal nagyobb hasznot hoz és több embernek ad munkát, megélhetést. Így többen tudnak vidéken tisztességes jövedelemhez jutni, a felszabaduló területeken pedig lehetőség nyílik az erdősítésre vagy természethez közeli területek létrehozására.

Szintén értékteremtés az erdősítésekkel, a zöldfelületek létesítésével megvalósuló tájrehabilitáció, amely jelentős mértékben növelheti tájaink üdülési vonzerejét. A Kárpát-medencében, ahol a termásvíz-potenciálra, a gyógyvízkészletre alapozottan ki lehetne alakítani Európa gyógyüdülő központját, ennek igen nagy jelentősége lenne. Már ma is számos közkezdvelt fürdőnk mű-





ködik, de még sokkal nagyobb mértékű látogatottság, bevétel elérését célozhatnánk meg. Ráadásul a vidéki embereknek is jó megélhetést jelentene tájaink egészségének gondozottabbá, szebbé tétele. Az erdős, ligetes, vizekkel átszótt, természethez közeli területek létrehozása az ökoturizmust és a kerékpáros turizmust is segítené. Az emberek mindinkább vágnak a csendes, békés kikapcsolódásra. Sokan keresik fel a zarándokhelyeket, ezáltal növekszik a zarándokutak jelentősége. Nemrég egy Esztergomban megrendezett, vallási turizmusról szóló konferencián az Európa közepén húzódó, és a Kárpát-medencét keresztirányban átszelő Mária-út kiépítéséről volt szó, és egy igazán perspektivikus kezdeményezés jött létre.

Az értéktérítés harmadik része az erdőtelepítés révén a faanyag-, illetve az energiakinyerés, valamint a környezetállapot-javítás. A parlagon hagyott területeken energiaültetvényeket telepíthetnénk, amelyeknek terményei csökkenének a meglévő erdők faanyagának energetikai hasznosításából adódó átlományromlását, és segítenék a kistelepülések energiaigényének kielégítését. Ráadásul ezzel a gyökérszén-dioxid szennyvíztisztítás aránya is növelhető lenne. A vízpartok mentén vizes élőhelyek, ligeterdők létrehozásával az ökológiai rendszerek sokféleségét és működőképességét is javíthatnánk, s általuk szebb, magasabb esztétikai minőségű lehetne a táj a Kárpát-medencében. Másodlagos haszonként pedig a helyi lakosok jövedelmének emelkedését is elkönnyelhetnénk.

A stratégiai programtervezés lényege, hogy nem egy-egy felmerülő ötletet valósítunk meg, hanem összefüggő rendszerbe szervezzük a célokat, és a célok megvalósítását is koherens, egymásra épülő elemekből építjük fel. Így többszörös járulékos pozitívumok, egymást erősítő folyamatok indulnak el, amelyek mind jobban elősegítik az alapcélok megvalósulását (pozitív spirált indítunk el). Az egymásra épülés területi, tematikus és időrendi.

A Csaba testvér által elgondolt Szent István-tervben több kapcsolódási pont is van. Az egyik nyilvánvalóan a Szépház- és a Tündérvilla-projektek közötti összefüggés, hiszen a ház az ember elsődleges lakóhelye, amely körül a második védőzóna a kert. A kertekről ezért a házakkal egyenrangúan, azokkal együtt kell gondoskodnunk, így a Szépház- és a Tündérvilla-tervet célszerű együtt megvalósítani.



A Tündérvilla-program fontos kapocs a zöld infrastruktúra fejlesztésében. Az építészeti és a területi tervezés nem is olyan rég még a műszaki infrastruktúra kiépítésére helyezte a hangsúlyt. Itt az ideje, hogy a növényekkel, vizekkel borított természetközeli felszínre is figyelmet fordítsunk, mert ma már ezekből van kevesebb! Míg régebben a települések és a megművelt mezőgazdasági területek alkottak szigeteket a „természet tengerében”, ma már ez fordítva van. Mivel jelentős mértékben növekedtek városaink, falvaink és a beépített felszín, valamint az intenzív mezőgazdasági termelés is erőteljesen terjeszkedett, ma már Európában a földfelszín nagyobb részét borítják mesterséges felszínek, mint természetesen. Ez nyilván nagyobb mértékben igaz a síkságokon, mint a főként erdővel, gyepekkel borított hegységekben. A bioszféra működőképességének megőrzése érdekében nemcsak a műszaki, hanem a zöld infrastruktúrát is ki kell alakítani! Zöldfolyosókkal, zöldszalagokkal szükséges összekötni a természeti területeket egyrészt azért, hogy biz-

tosítsuk a növények és állatok szaporodását, másrészt hogy az embereknek is lehetőségük legyen e térségekben sétálni, kerékpározni, felüldülni. Így a városi körönetegben élőket is vissza tudjuk csalogatni a természetbe, és felébrszthetjük bennük a természet iránti szeretetet és felelősséget.

Alapvető a kapcsolódás ezen a ponton a népneveléshez, hiszen a cél a táj- és környezetkultúra fejlesztése. A Szépház- és a Tündérgert-programok megvalósításával is javíthatunk az emberek környezetkultúráján és a táj iránti felelősségén, azonban ehhez nélkülözhetetlen a szemléletformálás, valamint az oktatás. A népnevelés nemcsak abban segíthet, hogy mind több embernek legyen igényesebb háza, kertje, kerítése, de a köztereket, az út menti keskeny zöldsávokat, a tömbházak előtti kicsiny zöld szigeteket is érezze magáénak és gondozza azokat. A sok apró megtett lépés pedig elvezet a környezetünk iránti gondoskodáshoz és felelősségérzethez. A szocializmus éveitől sajnos sokakból kivészett a közösségi gondolkodás, a táj és a létünk egésze iránti felelősségérzet.

Ha sikerül újra feléleszteni az emberekben a gondoskodást, és a vidéki térségekben a jövedelemtermelés, illetve a családok megélhetésének javítása is megtörténik, akkor a negyedik pillér, a gyermekvállalási kedv, növelése, illetve a népességfogyás megállítása is sikeresebb lehet.

A modern biológiai kísérletek bebizonyították, hogy a darwini evolúcióelmélet kiegészítésre szorul. Az élővilág működésében és fejlődésében a verseny mellett ugyanis legalább olyan fontos dolog az együttműködés. Andrásfalvy Bertalan a népi játékok vizsgálatokor ugyanerre a következtetésre jutott, amikor kimutatta, hogy eleink nem a győzelemért, hanem az együttlét örömeért játszottak. A népi játékok tehát ugyanúgy formálták a közösséget, mint a többi közösen végzett tevékenység. Talán vissza tudunk találni a Tündérgert-program által az együttműködés ősi formájához; talán elérjük, hogy egy tömbház lakossága összefogjon és megépítse saját belső kertjét, hogy egy falu népe együtt rendezze, díszítse köztereit, és fel tudják emelni a környezetükben élő rászorulókat. Amennyiben mindehhez felülről támogatást kapnak a kezdeményező kisközösségek, akkor talán gördülékenyebben és hatékonyabban indulhat el és működhet a Szent István-terv. Szeretném hangsúlyozni, hogy Csaba testvér alapgondolatában nagyon fontos az alulról jövő civil szervező-

dés. Tudjuk, hogy számos környezet- és természetvédő, gyermekvédő, mozgássérültekkel, öregekkel stb. foglalkozó civil szervezet működik országsszerte. Olyan viszont, amely zöldfelületek létesítésével vagy felnőttek felkarolásával foglalkozik, talán kevesebb van. Reméljük, hogy a Szent István-terv által ezek is szaporodnak majd, és együttműködve a többiekkel sikerre tudják vinni ezt a szép elképzelést.

A civil társadalomban, a civilek, szakértők és politikusok együttműködésében nagyon nagy erő van. Erre példa egy svédországi tapasztalatom, ahol hallgatókkal néhány éve nemzetközi tájszemináriumon vettem részt. Itt a résztvevők két héten át tájfelmérést, tájfejlesztési, tájvédelmi tervezést végeztek a helyi lakosság, a döntéshozók, a szakértők véleményének megismerésével, összehangolásával. Egy térség, az ott élő emberek életének alakulása egyrészt függ a politikától és a gazdasági rendszertől, de nagyon nagy részben attól is, hogy az emberek mit akarnak, mit terveznek és tesznek, mihez érte-





nek, és hogy mennyire tudnak összefogni. Svédország a civil szervezetek hazája: a civil szerveződések és ernyőszervezetei átszövik a társadalmat, és sok szinten összefonódott kapcsolati hálót hoznak létre. Az egyik civil szervezet képviselője elmondta, hogy nem feltétlenül azért szövetkeznek, mert annyira szeretik egymást, hanem mert ráébredtek arra, hogy együtt többre mennek, mint külön-külön. Eredményesebben tudnak dolgozni, ha megpróbálják harmonizálni az érdekeiket és célkitűzéseiket, és nem egyedül, egymás ellen próbálnak meg érvényesülni. Nagy szeretettel ajánlom figyelmükbe ezt a gondolatot, hiszen Magyarországon és a Kárpát-medencében is szükség volna erre a szellemiségre. Sajnos népünk történelme azt bizonyítja, hogy az összefogás hiánya, a gáncsoskodás rengeteget ártott, és talán ma is komoly kerékkötője az előrelépésnek. Most itt áll előttünk ez a Bőjte Csaba által megfogalmazott

CSABA TESTVÉR (e-mail: bojtecsabaofm@gmail.com):

Szeretettel bizatok minden házat, minden szociális családot, hogy a helységben, ahol laktok, nézzetek ki egy erőtökhöz mért arányos feladatot és szeretettel, jószággal szerveztétek meg a tavaszi munkát. Ahogyan gondosan megszerveztétek a farsangi bált, ugyanúgy nagybőjtben is legyen egy szép tervünk. Legyen a mi negyvennapos pusztai önmegtartózkodásunk egy-egy patakmeder, utcarész, parkocska megtisztítása, rendberakása. Az önkormányzatok sokféle szívesen adnak facsemetéket. Most még van idő, terveztétek meg, hogy hova, és mit ültettek. Ebbe akár a helység erdészét is be lehet vonni. Ha meghívjátok, biztos, hogy elmegy szeretettel, és biztos, hogy mindenben segítségetekre lesz, ha érzi bennetek a jó szándékot. Azt szeretném, ha 2011 tavaszán legkevesebb 2200 frissen elültetett facsemete hirdeté né azt, hogy Szent Ferenc természet iránti szeretete bennünk is megvan. Biztos, hogy a globális felmelegedés, kosz, mocsok, mit az emberiség létével produkál, ettől nem fog megoldódni, de azért én nagyon szeretném, ha a gyerekeinket a tudatos természet iránti tiszteletra, szeretetre tudnánk nevelni. Szeretettel kérek, hogy erről a munkáról is, akár csak a karácsonyi vagy a farsangi rendezvényekről küldjétek beszámolóit, képeket. Fogjunk össze, és legyen a Kárpát-medence Tündérkertté!

„A Dunakanyar régi gyümölcsfajtaikat akarják összegyűjteni, megőrizni és bemutatni a jövő nemzedékeinek egy mintakertben a kismarosiak. A Börzsöny lábánál található, mintegy 2500 négyzetméteres magánterületet Tasnádi Tamás építész ajánlotta fel a közösségnek. Az egykori iskolakertek mintájára olyan helyet szeretnének létrehozni, ahol a gyerekek is megismerkedhetnek a gyümölcsstermesztéssel és -feldolgozással. »A kertkialakítás első pillanatától szeretnénk bevonni a környékbeli önkénteseket és iskolásokat, akik a fizikai tevékenységek mellett a gyümölcskertészethez kapcsolódó emlékeket is gyűjtik majd« – mondta Pataki Zsolt szervező, a Magosfa Alapítvány munkatársa.”

Forrás: Blikk

zseniális koncepció, a Szent István-terv, amely lehetőséget ad arra, hogy civilek, szakemberek és politikusok összefogjunk – nem konkurenciát, hanem lehetőséget látva –, hogy a magyar nemzet határon innen és túl együtt előre tudjon lépni.

*Prof. Konkoly-Gyuró Éva tájépítész, egyetemi tanár*

(Nyugat-magyarországi Egyetem)

Erdély és a Kárpát-medence egésze – Tündérkert. Benne megtalálható a Hamvas Béla-i öt génusz mindegyike: az Észak, a Dél, a Kelet, a Nyugat és Erdély génusza. Európában nincs talán még egy olyan hely, ahol ezek ilyen sűrűségben, kölcsönhatásban megvolnának. Ezt érezni, védeni kell! Mégis szeplős és kietlen a vidék számos helyen, a sivárság, az igénytelenség uralkodik a falu szélén, a vasutak, az utak mellett; személtányák éktelenkednek, mintha egy nagy hátsókert lenne az ország. Ahhoz, hogy Tündérkert legyen ismét, fel kell szítani magunkban a hazaszeretetet. Ez annak a tájnak, azoknak az embereknek a szeretetével kezdődik, ahol élünk. Ezekből a „kis hazákból” áll össze az egész. Előbb a nemzettudatot ápoljuk, utána lehet csak az ebből fakadó lelküllettel kitakarítani, újra Tündérkertté tenni ezt az országot.



## II. SZÉPHÁZ-PROGRAM

*Mi végre vagyunk a világon? Hogy valahol otthon legyünk benne!*  
Tamási Áron: *Ábel-trilógia*

Egy főiskolai tanár egyszer a következőt mesélte: „A diákok számára az volt a feladat, hogy menjenek végig azon az úton, ahol mindig is menni szoktak, fényképezzék le, amit látnak. Készítsenek képriportot. Rendre csodálkozva jöttek vissza a beszámolók: »Mindennap itt megyünk el és nem vettük észre a járda közepén álló villanyoszlopot (csak kikerültük már bosszankodás nélkül), nem vettük észre a felpúposodott, balesetveszélyes járdát, a ledőlni kész méteres kőlabazati elemet, ami mögé már befolyik a víz, a kidőlni készülő kerítést, a rozsdát, a toldozásokat, a lehullott vakolatot, az osszenyomódott esőcsatornát, aminek a felső része elvált az alsótól, ha esne az eső, áztatná a falat« és így tovább – egy negyedórás útvonalon. »Megszoktuk« – mondták, de ez a fotósorozat letaglózott mindenkit.” Amikor a tanár megkérdezte a diákoktól, hogyan érezték magukat, dühről, haragról, tehetetlenségről, szomorúságról, fáradtságról számoltak be.

Joggal panaszkodnak a kárvallottak, akikhez már ki tudja hányszor törtek be, jönnek a rendszerváltoztatás hajótöröttjei, a létüket kilátástalannak érzők. Sérült gyereket egyedül nevelő édesanya, akit halmozottan sérült gyermeke miatt hagyott ott az apa. Nem csoda, hogy úgy érzi, egyedül van az egész világgal szemben...

A lakótelepen a lépcsőházak piszkosak, a postaládákról „doktori disszertációt” lehetne írni, az identitásvesztés mementói ezek az összevissza horpadt, hiányos, egyrészt védtelen, másrészt lakattal, rátéttel nehezített nyílással ellátott, bombabiztos postaládák; némelyik felirata hiányzik, másutt olvashatatlan, többször átragasztott, letépett, összefirkált...

Ezek a példák a kollektív önfeladásról árulkodnak.

Hazánkban nagyon sokan érzik azt, hogy teljesen egyedül vannak a gondjaikkal, amivel nem tudnak megbirkózni – a sorsuk a bezárkózás, atomizálódás. Mindez ott érzékelhető leginkább, ahol a legtöbben élnek összezárva: a lakótelepeken.

Az önfeladás, az identitásbeli hiányosság nagyfokú önértékelési zavart eredményez, mivel az emberek nem élik át azt, hogy szeretik, értékelik őket, hogy összetartozhatnak valakivel és szabadok, vagyis önmaguk lehetnek. Ez az életérzés kivétel a környezetre, az emberi kapcsolatokra. Ezért elhanyagoltak a házaink, kertjeink, udvaraink.

Csak a magányos ember önfeladó, reménytelen. Ahol már ketten-hárman összejönnek, ott megszűnik az önfeladás. A másik ember segít az önmagunkra találásban – hiszen „a nevem a homlokomra van írva, azt csak más olvashatja el” –; az önmagunkra találás pedig feltétele a társra, az éltető közösségre, végül pedig lstenre találásnak.

Egy idős ember egyszer azt írta: „Minden íróasztal mögött ül valaki, gazdája még sincs semminek!” Legyen hát mindenki gazdája ennek az országnak azon a helyen, ahol él! A „nem kell nekünk, nem a miénk ez az ország” személet helyett a gazdaszemlélet kialakítása a cél! Ebben a tekintetben a felnőttképzés Bőjte Csaba programjának főtengelye, a többi innen ágazik ki természetesen, organikusan.

Az otthonteremtés, a lakásépítés teljesen rossz irányba fordult az utóbbi időben. Újra kellene egy Wekerle Sándor, aki bebizonyította, hogy lehet a spekulációs törekvésekkel szemben olcsón, élhetően, a helyi anyagokból lakókörnyezetet teremteni (a telepen a helyi homokból csináltak mészhomoktéglát – a szerk.). Kellene egy új Bárczi István, aki kislakás-építési programjával egyszerre tudott a szociális és a városépítési szempontoknak megfelelni; itt vannak az ország több helyén még ma is létező ONCSA-házak, a vitézi telep a budapesti Fogarasi út környékén, a MÁV-telepek hosszú sora, amelyek abból a koncepcióból indultak ki, hogy a vasutasoknak legyen minél több gyerekük, a lakásaikhoz kert, vetemény, virág is tartozzon, amelyhez aztán faiskolát, saját kertészetet is létesítettek.

Ma újra a helyi közösségeknek kell megfogalmazniuk azt, hogyan, miből akarnak élni. A lakóparkok nem jó példák, az önkormányzatoknak kellene jó



példával elől járniuk, nem belemerülni az ingatlanspekulációba, a profit hajhászásába.

Ha megnézünk egy lakással foglalkozó magazint – rengeteg van belőlük –, azokban szinte nincs is egyszerű, élhető, lakható otthon, se kerti lak, se egyszerű gyermekjátszóhely, se búvóhely, se robinzonád (a fán, a fák között), csak a különleges, a gazdag, a rendkívüli, a hatásos; holott a lakásnak az egyszerű és kiteljesedett életet kellene szolgálnia. Addig nem lehet a lakhatás emberi jog, amíg annak normál sztenderdjét újra nem gondoljuk. Számítalan érdekes és újszerű kezdeményezésnek vagyunk szem- és fültanúi, csak fel kell őket mutatni, hogy sokan éljenek velük. Ilyen például: a földszinti lakásprogram a lakótelepen – miért, hogyan, kinek-minek?; a bérlakás állománynövekedése a jelenlegi mindössze 6-7%-ról 20%-ra; lakásvásárlás, kisebb mértékben építés; alacsony rezsiű (passzív ház minőségű) új és felújított lakások kialakítása, bérbeadása, a hajléktalanok elhelyezése lélektől lélekig haladva és nem elűzve, elkergetve egyik helyről a másikra.

*László Tamás*



## Lakás, lakó- illetve települési környezet

*Az eljövendő korok városának az a hivatása, hogy az ember tevékenységének középpontjába egyénisége szétforgácsolt részeinek egyesítését állítsa, helyrehozva azt a kárt, amelyet a merev szakosodás, a társadalmi elkülönülés, a szervezett együttműködés és eszmei célkitűzések hiánya idézett elő, s a személyiségüktől mesterségesen megfosztott embereket (hivatalnokokat, specialistákat, „szakértőket”, egyéni arculatukat vesztett közvetítőket) teljes emberi lényekké formálja.*

*Lewis Mumford: A város a történelemben*

### KONKRÉT PROGRAMOK

1. Lakásépítés kalákában, különböző öntevékeny, önszervező módokon. A pozitív példákat feltétlenül karoljuk fel, propagáljuk! Ez a fajta összefogás a generációk közötti szolidaritást is erősítheti.
2. Tanácsadás arányos, élhető, a környezettel harmonizáló, ökológikus szemléletű házak építésével kapcsolatosan – ezt a feladatot olyan, a szűkebb környezetben lévő közösség biztosíthatja, ahol van építész a csapatban. A tanácsadás ingyenes legyen, a további munkák kisebb feladatok esetén esetleg önköltségi alapon.
3. A jószomszédi viszony helyreállítása, megteremtése falusi környezetben: tapasztalatcsere, közös munkák, együttgondolkodás, együttélési kiskaté megfogalmazása – az „utcai pad” intézményének újrafogalmazása (lásd a *Helyi közélet, nyilvánosság megteremtése* című fejezetben).
4. A jószomszédi viszony helyreállítása, megteremtése kertvárosi övezetben: tapasztalatcsere, közterületek közös gondozása, sorfák rendszeres locsolása, gondozása, ültetése – örökbe fogadni fákat, növényzetet, együttélési kiskaté megfogalmazása, speciális helyi építési szabályok összeállítása

- a vitamenes együttélés érdekében (az építési szabályokon túlmenően önkéntes alapon, ajánlás jelleggel).
5. A jószomszédi viszony megteremtése tömör városi környezetben: ennek számos módja lehet a közterületek (utca, lépcsőház egyaránt) gondozása, szépítése, a bezárkózás oldása, közösségi alkalmak teremtése révén.
  6. A jószomszédi viszony megteremtése lakótelepi környezetben különösen sok egyedi ötletet igényel. Ki kell alakítani közösségi helyeket, találkozókat, közösségi alkalmakat kell teremteni. A közösségi terek gondozása, szépítése is egy feladat lehet.
  7. Kertekkel kapcsolatos tanácsadás megszervezése, „a tömb/környék legszébb kertje” jelíggel versenyek hirdetése, amelyben fontos bírálati szempont a kert közösségi jellege, a luxuskerülés, a konyhakert-létesítés stb.
  8. Hagyományosan minden település kisebb egységekből áll, illetve fel kell bontani újra „falvakra”. Vissza kell szerezni a régi egységek neveit. A nagyobb, „masszaszerű” települési egységeket (kiemelten a lakótelepeket) fel kell bontani kisebb részekre, névadással megkülönböztetve ezeket egymástól! Ez erősíti az ott élőkben a kötődés és az összetartozás tudatát.
  9. Létre kell hozni az egyes települések, településrészek kitüntetett nevezetességeinek láncolatából álló, különleges útvonalát! Ez a lokálpatriotizmus megerősödését, illetve ahol kell, megteremtését eredményezheti. (A kérdés: melyek azok a pontok, sávok, udvarok, épületek, épületrészletek, kuttak, parkok, középületek stb., amelyekről Pestújhely, Gyömrő, Herminamező, Piliscsaba és a többi település az, ami?)
  10. Az egyes közösségeknek fel kell vállalni a lakó-, illetve települési környezetük fejlesztésével kapcsolatos véleménynyilvánítást, a nagyobb, távlati tervektől kezdve az épületek részletképzéséig bezárólag. Ehhez meg kell teremtenünk azokat a fórumokat, amelyekben van akusztikájuk a megalapozott építészeti, városépítési véleményeknek. (Érdemes az itthoni és a környező országok falufejlesztési, városvédő társaságainak tevékenységét tanulmányoznunk.)
  11. Lakóterületi séták szervezése gyerekekkel, szülőkkel. A hely megismerése, a feladatok számbavétele mellett ezek a programok az ismerkedést, egymás megszólítását is szolgálják.

12. Az udvarokban legyen zászlórúd: a nagyobb családi ünnepeken is ki lehet tenni a nemzeti zászlót, nemcsak az ünnepnapokon. (Svédországban például azt mondják, hogy az egyén ünnepe a tágabb közösség ünnepe is egyben, a felvont nemzeti lobogó jelzi, hogy a házban ünnep van. Így teremtik meg az alapját annak, hogy a nemzet ünnepe a család ünnepe is legyen.) Lehet készíteni családi zászlókat is – rengeteg ötlettel és kedvességgel.
13. Faültetés otthon és a közterületen, akár a külterületen, esetleg erdősítésben segítve. A környezetünk egy-egy részét ezzel különösen is a sajátunknak érezhetjük. Minden évben meg lehet ezt ismételni, felajánlani a helyi önkormányzatnak segítségünket.
14. Teremtsünk rendszeresen olyan alkalmakat, amikor nyitunk a környezetünk felé! Például hívjunk meg néhány szomszédot beszélgetésre, eszegetésre, kerti partira! Az eszmecsere fel lehet készülni egy adott témával, utána közösen kiértékelni azt, hogy mi volt jó, miben voltunk esetleg túlzók, melyek a további teendők stb.

## Környezethez, anyagi javakhoz fűződő viszonyunk, fogyasztási szokásaink megváltozása

*Ha az emberek egyetlen lépést akarnak tenni előre abba az irányba, hogy az organizáció és a technika segítségével uralkodjanak a külső természet fölött, akkor előbb három lépést kell tenniük befelé, az erkölcsi elmélyülés irányába.*

*Novalis*

1. Környezetünk tisztasága, rendezettsége nagyon fontos és konkrét részvételünket igénylő feladat. A közvetlen előttünk lévő közterület rendszeres tisztán tartása mindennapos dolgunk, de a tágabb környezetben is szervezünk kell takarítást, faültetést, parkgondozást. Vegyük a helyi közösségek



- gondozásába (mintegy örökbe fogadva) a fasorainkat, parkjainkat, sőt az utak szélét is!
2. Előnyben kellene részesíteni a helyi boltokat, kiskereskedelmet, kihasználva annak személyességét, többszolgáltatási lehetőségeit (még akkor is, ha egy kicsit drágább, mint a szupermarket). Igényeket kell támasztani, rendezvényeket szervezni a boltoknál (ahol lehet). Ezek a helyek a szomszédsági egységeink fontos pontjai; ha hagyjuk ezeket a szervesen kialakult helyeket tönkremenni, azzal a lakóhelyünk is szegényedik.
  3. A felesleges, túlzó fogyasztással szemben ki kell alakítanunk a szolid élet kereteit. Ebben támogassuk egymást. Időnként vizsgáljuk felül, hogy mennyi mindenünk van, amit elajándékozhatunk! A tartós, a szükséges és elégséges fogalmak legyenek a vásárlási szempontjaink! A boldogságunkat másban keressük, ne a fogyasztásban! Mit jelent a puritánság, mit jelent a mindennapi kenyér? Mit jelent a szegénység és a gazdagság? Szenvedünk-e hiányt valamiben? (Hát a környezetünk?)
  4. Az egészséges életmódot kellene előnyben részesíteni, a fogyasztási szokásainkat ehhez igazítva. A közös sportesemények rendkívül fontosak, ebben vegyen részt lehetőleg az egész család. Fel lehetne támasztani a régi játékokat, például a métát, tekét, különböző kidobójátékokat, ezekben lehetne lakókörnyezetünkben bajnokságokat szervezni.
  5. Át kellene értékelni az autózáshoz való viszonyunkat. Csináljunk hetente vagy először havonta egy autómentes napot! Írjuk le az élményeinket, osszuk meg a többiekkel az előnyöket és a hátrányokat – jussunk el a környezettudatosságig! Ha lehet, szervezzünk másokkal közös munkába járást. Élére kellene állni a tömegközlekedés propagálásának is.
  6. A kerékpározás, gyaloglás igazi polgári utazási forma. Használjuk a kerékpárutakat, ne csak követeljük azok építését! Értjük el, hogy a közintézmények előtt legyen kerékpártároló, teremtsünk kultuszt a kerékpározásnak! A kerékpározás nem csupán közlekedési eszköz, több annál: kultúra.
  7. Vegyük észre, hogy a túlhajszolt fogyasztás valójában gigantikus „szemétermelő tevékenység”. A szelektív hulladékgyűjtés, komposztálás elterjesztése fontos feladat. Itt is a személyes, látható, számon kérhető példaadás a legfontosabb.

MIKLÓS KATALIN (Csíkkarcfalva, katalinok@gmail.com):

Egy Zsögödbben száz évvel ezelőtt felépített szép házat tavasszal lebontani és szép házként visszaépíteni Pálfalván, a falu szélén, magam és kislányom öröme és a sok gyerek öröme, akik benne fognak tanulni, játszani, táncolni és énekelni, ahol működni fog Báborka Tanodánk [...]

Házátépítés közben már lesznek programok, várjuk ezekre Csaba testvér „gyerekeit”. A házatépítéssel – remélem – példát is mutathatok a felnőtteknek is, mert sok-sok önkéntessel, segítőkész emberrel és családommal megmutathatjuk a világnak, hogy lehet régiből is szépet csinálni. Vaskos bankszámlák nélkül, hitelek, uniós pénzek bevonása nélkül otthon teremteni. Igaz, fehér falai lesznek, megőrizzük a régi nyílászárókat, hagyományos, környezetünkben megtalálható anyagokból építjük az alapot, de hasonlóan, mint nagyszüleink, amikor kalákában épültek házaik, otthonaik, csűrjeink, és tudtuk, ki a szomszédunk, és tudtuk ki mit tud és mit adhat a közösségnek, és mindenki adta, amit a legjobban tudott. Már eddig nagyon sok segítőkész emberre találtam és hiszem, hogy kedvet kap hasonló építkezésre sok táncosunk és sok fiatal, aki fizetéséből soha sem tud rózsaszín kacsalábon forgó házakat építeni egyedül családjának, de együtt sikerülhet. Várom Csaba testvér „diákjait” is együtt tanulni, együtt dolgozva együtt gyarapodni, és mint minden munka, kaláka után régebben is mindig volt egy kis talpalávaló... hogy örvendjük, ünnepeljük, ha együtt lehetünk...

SZŐKE DOMOKOS (Csíkszereda alpolgármestere, szokedomokos@szereda.ro):

Csíkszereda önkormányzata tavaszi városrendezési munkálatokat tervez, amely a város utcáinak takarítását, a zöldövezetek rendbetételét, felújítását, fa- és virágültetést



foglal magában. Ezen munkálatok keretében tisztelettel felkérjük a lakástulajdonosi társulások vezetőségét, elemezzék, milyen munkálatok elvégzése szükséges a lakástulajdonosi társulásuk övezetében, ugyanakkor jelezzék, mit szeretnének elvégezni 2011-ben a tömbházaik körül, és közölik írásban, milyen segítséget várnak a polgármesteri hivataltól. Kérjük feltüntetni, hogy a lakástulajdonosi társulás és a lakosok mivel járulnak hozzá e rendezési munkálatokhoz, és külön azt, hogy miben kéri a polgármesteri hivatal segítségét. Javasataikat, kérjük, jutassák el március 12-ig a polgármesteri hivatal 44-es számú, lakástulajdonosi társulásokkal kapcsolatos irodájába. A lakástulajdonosi társulásoktól összegyűjtött adatokat összeadjuk, és a lehetőségekhez mérten próbálunk megoldást találni a felvetésekre.”

Ezt a felhívást szétküldtük több mint száz létező lakószövettségnek. A program egyik fő célja, hogy bevonjuk a lakókat a tömbházak közötti zöldövezetek rendbetételébe, gondozásába. Úgy gondolom, hogy ez egy lehetőség is azok számára, akik szeretnének tenni a környezetük rendezésért. Az adatokat most összeadjuk, várhatóan április elején kezdődne, és kb. 3 hetet tart. Minden lépcsőházban előzetesen ki lesz függesztve (médiában meghirdetve), hogy ott melyik nap lesz a takarítás. Az akció sikere nagymértékben attól függ, hogy a lakók mennyire kapcsolódnak be. Az eddigi évek tapasztalata pozitív előjel...

„52 millió forint pályázati támogatást nyert laktanyaépítésre a tűzoltóság Tamásiban. A pénz építőanyagra elegendő, de többre nem, viszont a tűzoltók között sok az iparos – kőműves, ács, bádogos, villany- és vízvezeték-szerelő –, ezért úgy döntöttek, maguk építik fel a laktanyát. Az ötszáz négyzetméteres épület alapjait önerőből már elkészítették a város egyik iparterületén, most az építőanyag beszerzésére hirdetett közbeszerzési pályázat zajlik. Martinka István parancsnok úgy véli, hogy nyárra elkészülhet az épület, amelynek tetőterét később építik majd be. Ott a tűzoltó-egyesület mellett más civil szervezetek is helyet kaphatnak majd. A tűzoltóság parancsnoka elmondta, hogy régen nem számított különlegességnek, ha az önkéntes tűzoltók maguk építették, szépítették szertárukat. Ma ez már nem szokás, de ők szeretnének új laktanyát. Szerinte több tízmillió forintot takaríthatnak meg a saját kivitelezéssel.”

Forrás: MTI

„38 brit önkéntes dolgozik egy rászorulóknak épített házon a Kisbács községhez tartozó Nádaspappfalván. A Kolozs megyei Habitat Alapítvány projektjének köszönhetően, egy teljes hétig dolgoznak az egyik brit ügyvédi iroda dolgozói a ház elkészítésén – áll az alapítvány keddi közleményében. Az Addleshaw Goddard ügyvédi iroda idén harmadszor vesz részt a Habitat házépítő projektjének kivitelezésében. A leendő ház lakóival – egy kétyerekes családdal együtt –, az építőtelep munkájának megszervezésében és az alap kiöntésében vesznek részt a szigetországi önkéntesek.”

Forrás: Paprika Rádió

„Az Új Utca elnevezést viselő környezetvédelmi programsorozat keretein belül szakemberek tartottak előadásokat az aktuális problémákról és megoldási lehetőségekről. Szó volt a modern házépítési technológiákról, az ökotisztítószerekről, a zenebicikliről, az újrahasznosított játékokról, lesz újrahasznosított játszótér és újraértelmezett ruhákat is bemutatottak. A Jövőkép Környezetvédelmi Fórumon a résztvevők megismerkedhettek az európai hulladékkezelés technikáival, az éghajlati változások következményeivel és a design ökológiájával.”

„A Faluház Energia Tanácsadó Iroda különleges programot indított el gyerekek számára, melynek során az általános iskolások vidám foglalkozások keretén belül tanulhatnak az energiatakarékosságról, az energiahatékonyságról, a megújuló energiákról és ezek fontosságáról. A foglalkozás célja, hogy a szemléletváltást már gyermekkorban ösztönözzék, és így a környezettudatos gyermekekből környezettudatos felnőttek váljanak. A program ingyenes és a gyerekek számára izgalmas Energia Helyszínelők néven fut.

További információ: [http://www.greenfo.hu/programok/2011/02/01/energia-helyszinelokingyenes-foglalkozasok-iskolaknak\\_1298880966](http://www.greenfo.hu/programok/2011/02/01/energia-helyszinelokingyenes-foglalkozasok-iskolaknak_1298880966)

„Júliustól szeptemberig 10 településen segítenek a rászorulókon a Provident Pénzügyi Zrt. dolgozói, akiknek egyetlen céljuk, hogy örömet okozzanak a helyi lakosságnak. A jótékonyági körút első állomása Nyergesújfalun volt, ahol a cég alkalmazottai a Bóbita Óvoda és Bölcsőde játszótérét újították fel. Az óvoda vezetője, Magyarné Kaiser Zsuzsanna nagy örömmel fogadta az önkénteseket. Az eseményen jelen volt a Provident vezérigazgatója, Szirmák Botond is, aki elmondta, egy cégen belüli szavazás során esett a választás az óvoda felújítására. Az önkéntesek festettek, csiszoltak, separtek, ástak – mindent megtettek azért, hogy a szeptemberben visszatérő óvodásokat egy teljesen megújult játszótér fogadja majd. Időközben megérkezett Mr. Joe, a Csillag születik című műsor énekese, aki boldogan vett részt az eseményen. Délben elkészült a finom gulyásleves is, amit a dolgozók jóízűen el is fogyasztottak.”

„Az RTL Klub Fél Kettő című műsorában ma a Csillag születikből ismert April Project tagjai beszéltek arról, hogy miért fontos nekik az önkéntes munka. A csapat frontembere, Szabó Tamás elmondta, hogy a táncscapat maga is önkéntes munka eredményeként jött létre, hiszen annak idején ingyen vállalta fiatal tehetségek felkarolását, tanítását. A csapat egy másik tagjától, Kazarián Denieltől sem áll távol a jótékonykodás, aki egy kórházban segített beteg gyerekeket jókedvre deríteni. Jövő hétvégén a Provident jótékonyági körútjának budapesti állomásához csatlakozik az April Project, ahol a Mexikói úton lévő Mozgásjavító Általános Iskolát újítják majd fel. Bárci csatlakozhat!”



### III. KÁRPÁT-MEDENCEI NÉPMŰVELÉS-PROGRAM

*A közösség akkor válik igazán valósággá, ha tagjainak zöme a „mindenki egyéért” eszménytől az „egy mindenkiért” eszmény felé halad. Vagyis mindenki kész arra, hogy szívét kivételt nem téve megnyissa a közösség minden tagja felé. Így jut el az önzésből a szeretetre, a halálból a feltámadásra.*

*Jean Vanier: A közösség*

A program elsődleges célja az, hogy a helyi társadalmat, a lokális közösségeket építse, létüket támogassa. Ennek számtalan formája lehetséges: az egyéni művelődéstől az egyházi és világi közösségek által szervezett programokig, a népfőiskoláktól az önképzőkörökön és a baráti csoportokon át az egyházi kisközösségekig.

#### KONKRÉT PROGRAMOK

1. A legfontosabb feladat az egymás iránti szolidaritás megteremtése, kifejlesztése. Ehhez az életünket, családjainkat nyitottabbá kell tenni, és meg kell erősíteni az egymás iránti áldozatvállalási készségünk.
2. Fontos feladatunk a nehéz helyzetben lévők (nagycsaládosok, betegek, hirtelen hátrányos helyzetbe kerültek, munkanélküliek stb.) szervezett – erkölcsi, fizikai, anyagi – támogatása idő és konkrét segítség révén, amelyekkel a közvetlen szükség enyhítését szolgálhatjuk. Legyen szemünk észrevenni a bajt, és kitalálni a segítségnyújtás módját!
3. Konkrét ok nélkül is kigondolhatunk féléves-éves gyakorisággal jótékonyági akciót egyes személyek, családok, közösségek javára. Az öntudatos és

- szervezett, de háttérben maradó adakozás rendkívül fontos magatartásforma, amelyet fel kell támasztani és közösségi alapon rendszeressé tenni.
4. Jótékonyági akciók szervezése (például vásár, jótékonyági bazar) az egyházközség, helyi közösségi ház stb. közreműködésével, meghatározott közösségépítő, és -fejlesztő célokkal, utcára történő kitelepüléssel, akár a járókelők megszólításával, bevonásával.
  5. „Talentum körök” szervezése – aminek alapja az, hogy mindenki valamilyen ügyes és kreatív, ezt ajánlja fel a közössége tagjai számára a pénzforgalom kiiktatásával (egyedi szolgáltatás, szakipar, javítások, festés, kisebb asztalos munkák, villanszerelés stb., gyermekek tanítása bizonyos tárgyakból, kézművesség fogásainak tanítása, zeneoktatás, stb.)
  6. Szervezhetünk felolvasásokat kávéházban, de akár a saját otthonunkban is. Hirdessünk meg egy-egy érdekes könyvet, írást és abból tartsunk felolvasóestet, hangulatosan, a körülményeket is otthonossá téve. Egy-egy rész felolvasása után beszélgethetünk az adott szerzőről, a műről. Úgy szervezzük meg ezeket a találkozókat, hogy mások is jöhessenek: különösen fon-



tos volna az ifjúság megszólítása. Az ifjúság körében az olvasás értékének, személyiségfejlesztő hatásának a tudatosítása, örömeinek felkeltése rendkívül fontos feladatunk.

7. A magányosan élők, idősek felkarolása is legyen a gondunk! Egy-egy helyi közösség karoljon fel egy-egy környékbeli magányos idős embert, aki-nek megszervezi az ellátását (pl. fiatalok bevonásával, gondozással, beszélgetéssel, rendszeres odafigyeléssel).
8. A kallódó fiatalok felkarolása is fontos és konkrét feladata a helyi közösségnek. Először is észre kell venni, meg kell szólítani a lödörgő, céltalan, vagy akár deviáns fiatalokat, majd el kell irányítani megfelelő közösségek-be, vagy időnként befogadni a sajátunkba.
9. Szervezzünk bálakat (farsangi bál, aratóbál, szüreti multság vagy éppen jótekonysági célú bál stb.), biztosítsunk a fiatalok számára is színvonalas szórakozást! Egy bál szervezése nem üzleti vállalkozás, néhány személy ki-váltása, hanem közösségi megmozdulás, alkotó tevékenység minden résztvevő számára, így a saját kultúránk fokmérője egyben.





10. Jelentős, szolidaritás jellegű feladat lehet a határontúli magyarság konkrét támogatása – például lehet ez egy könyvgyűjtési kezdeményezés, iskoláztatás támogatása konkrét személyekre vonatkoztatva, ottani közösségek meghatározott célokkal történő támogatása stb.

## Tanulás, oktatás, nevelés

*Élj mindennap úgy, mintha az utolsó napod volna,  
de tanulj úgy, mintha örökké élnél!*

*Rotterdami Erasmus*

### KONKRÉT PROGRAMOK

1. Egy-egy iskola – legyen az helyi, vagy távolabbi településen lévő – számára célzott ösztöndíjakat alapíthatunk. Célzott program az, ami többlet: például iskolai versenyekre való felkészítés, itt az eredményességet kell jutalmazni az ösztöndíjjal: mind a felkészítő tanárt, mind az eredményes diákot. A célzottságban lehetnek egyéb szempontok is, például egy pedagógus számára külön feladattal ösztöndíj alapítása (szakkörökre, kutatásra, honismereti kiadvány szerkesztésére, botanikus kert létesítésére stb.), hogy ne hagyja ott a pedagóguspályát idő előtt.
2. Alapítsunk „esti”, vagy „vasárnapi” iskolát egyszerűen csak a tudásszomj jegyében, vagy konkrét céllal: valamilyen továbbképzés, szakmai képzés, hiányzó, vagy lassan feledésbe menő ismeret elsajátítása okán.
3. Nagyon fontos feladat volna az úgynevezett „szülők iskolája”. Kezdeményezzük, hogy a család és az iskola közötti párbeszéd keretében a szülők adják át mindazon „szülői tudást”, amit a sérült családból jövők nem tudtak elsajátítani: a példamutatás, az önfegyelem, a napirend fontossága, a vitatkozás tudománya, a kiengesztelődés jelentősége, etikai kérdések,

- a gyermek-szülő kapcsolat, a tanulás és teljesítmény kérdései, felelősségre nevelés, a kamaszok világa és a többi.
4. Az utóbbi években közösségi összefogással sok iskola született – egyházi iskolák, ökumenikus szellemű iskolák. Ez a folyamat a kezdeti lelkesedés után abbamaradt – érdemes volna újra fellendíteni az ilyen irányú törekvéseket.
  5. A tehetséggondozás igazi közösségi feladat. Észre kell venni a tehetséget gyermekeinkben, a baráti köreinkben. A tehetséggondozásnak számos formája, szintje van: az odafigyeléstől, biztatástól kezdve a konkrét segítségig, ajánlásokig, a továbbtanulás támogatásáig. A tehetségen nemcsak az értelmiségi létet értjük, nagyon fontos a színvonalas, igényes kézművesek kiválasztásának a támogatása is.
  6. A nevelés tágabban értelmezve: a családi életre, a tudás, a szorgalom, az igényesség tiszteletére nevelés átfogó iskolai, családi, közösségi feladat. Ebben részt kell vállalniuk a helyi társadalom véleményformáló erőinek, így a helyi közösségeknek is.
  7. Az „információrobbanás” korában az egyik legfontosabb feladatunk a fontos, sürgős, értékes és a kevésbé fontos, kevésbé sürgős, végül az értéktelen szétválasztása. Ehhez mérési, értékelési módokat kell kidolgozni, közösségeinkben elterjeszteni.
  8. A helyi – és országos – média figyelését minden településen meg kell szervezni. A média szűrését, az értékes és az értéktelen elválasztását mindenkinek meg kell tanulnia.
  9. A tanulás örök feladat – ma különösen, amikor a tudás elértéktelenedése gyorsuló folyamat –, ebben a közösségeknek egymást kiemelten kell támogatniuk. Minden évben (szemeszterben) előre meg kellene határozni, hogy mi lesz az a terület (egy fontos könyv, számítástechnikai ismeret, idegen nyelv stb.), ahol előre fogunk lépni – és erről élményszerűen számoljunk be egymásnak.
  10. A felelősségre nevelés elindul a családokban, de ezt tovább kell tágítani a közösségért, a nemzetért vállalt felelősségig.
  11. Az idegen nyelvek tanulása napjainkban kiemelt és elengedhetetlen feltétel. A helyi közösségek, baráti társaságok tudják meg egymásról, ki milyen



nyelven beszél, támogassák egymást a nyelvtanulásban, a fiatalok számára szervezzenek a lakókörnyezetükben nyelvi köröket, ahol tea, kávé mellett egy-egy idegen nyelvű cikket, írást közösen elolvasnak.

12. A határainkon túl élő magyar ifjúság jelentős része tanul tovább Magyarországon. Számukra kívánatos volna ösztöndíjakat alapítani, azzal a feltétellel, hogy visszamennek a szülőhazájukba, ott teremtve egzisztenciát (ezt az egzisztenciateremtést is indokolt lehet támogatni, e fiatalok életét nyomomon követni).
13. A humán tudományok elértéktelenedése ellenében sokat kell tennünk: az irodalmat, a történelmet, a művészeteket átfogóan kell pártolni az elgépiesedő világban.



MIKLÓS KATALIN (Csíkkarcfalva, katalinok@gmail.com):

Továbbképzés programhoz: Egy továbbképzést szervezek kollégáimnak a Hargita Együttesben, akik mondhatni önkéntes munkát vállalnak évek óta. Pár száz lejes fizetésükből éldegélnek, de szeretjük, amit csinálunk, szeretjük és menjük a menthetőt, mosolyt hozunk a közönségünknek, szebbé téve egy-egy estjüket, ha megnézik műsorainkat, mint ma este is Madéfalván. A társulatunk tagjainak nagy része falun él, családi gazdaságokban dolgozik a munkaidő mellett, néptáncsoportokban gyerekeket, fiatalokat tanítanak táncolni, énekelni, nem mindegy milyen lelkiállattal, hittel fogják meg egymás kezét. Tavasztól szervezett továbbképzéssel, meghívott szakemberek előadásaival abban szeretném segíteni őket, hogy munkaidejük mellett otthon, falvaikban tudjanak kiegészítő munkájukban gyarapodni. Képzőket, tudásukat, tapasztalatukat átadókat és egymástól tanulni tudó felnőtteket várok a továbbképzésre. Csaba testvér gyerekeiből, anyukáiból és apukáiból is jöhetnek, időben meghirdetem és várom ötleteiket azoknak, akik hiteles személyeket ismernek, hogy megosszák velünk jó tapasztalataikat mindennapi életünk dolgaiban, lehet az jó gazda, aki ismeri a fáink metszését, egészen el addig, aki már sikeresen pályázott kis gazdasága fejlesztésére...

BARTA JÓZSEF (bartaj64@gmail.com):

Azt hiszem, hogy ha a politikumra és a tehetségre várunk, akkor nagy türelemre lesz szükségünk... Palántázás közben arra gondoltam, hogy mennyire motiválja ma az embereket a jól végzett munka öröme. Ha elültetek egy kis magot, azt sokat kell gondoznom, míg szárba szökken. Néha, míg a föld felszíne alatt készülődik, elbizonytalanodom, hogy egyáltalán kikel-e. S aztán még mennyi munka, amíg termést hoz! Türelmetlenek vagyunk, arra várunk, hogy más oldja meg helyettünk a problémát, mindent készen akarunk. Mert ezt próbálják (hamis) ideaként elénk állítani. De! Hiszem, hogy ez a program meg fogja hozni a gyümölcsöt. Biztosan nem lesz egyszerű ma, ebben a pesszimista világban jó kedvű, hittel előretekintő jó „kertészeket” találni. De vannak, s azt hiszem, hogy szívesen segítenének ebben a munkában. Jó lenne, ha a tenni vágyók maguk körül megtalálnák azokat a testvéreiket, akik készek a munkára s a fejlődésre. Minden rétegben, pl. a cigányságban is lehet találni olyan, vezetésre kész embereket, akik alázattal kovászai lehetnek e kezdeményezésnek. Számukra kellene képzést indítani (akár Erdélyben, vagy az anyaországban). Ellátni őket lelki municióval, felvértezni tudással, kiépítve egy hálót, amelyről tudják, hogy ha elbizonytalanodnak, akkor sem maradnak védelem, segítség nélkül. Minden egyházközösségben lehet találni lelkes hivatásokat, akik apostolai lehetnének a Szent István-tervnek. Persze ehhez szükség van az egyházközösségek összefogására s a pásztorainkra. Csaba testvér is ír a terv harmadik részében a nevelés, a felnőttképzés fontosságáról. Hiszem azt, hogy Csaba testvér számára képesek lennének összefogni e nemes cél érdekében. S látva az összefogást, a politikum és a tehetséges emberek is mellénk állnának... Mi hozzálátunk, hozzálátunk a sajszentpéteri (nagy részben a cigányság által lakott) Fecskeszög egyes területeinek szerény felújításához, rendbetételéhez. Ezzel szeretnénk csatlakozni a programhoz.



BALOGH ZSUZSA (bezse2002@yahoo.com):

A megmaradásnak, sőt, újjászületésnek (én ebben gondolkodom – mert nincsen hátra, csak előre) ez az egyik legfontosabb sarokköve: a szellemi-morális erő. A szakmai oktatás megélhetésünk alapköve. Bizony nagy gond, hogy a sok termőföld megműveletlen – s a családok ott halnak éhen mellette. Egy-egy veteményeságyást nem dolgoznak meg a ház mellett. Merthogy nincsenek is hozzászokva. Valaki azt írta: nem gyakoroljuk az odamondódsdit. Én is így vélem – de meg nem állhatom egy mondat erejéig. Lássuk be: el vagyunk tunyulva! Nem, messze nem mindenkivel... de amikor munkahely nélkül marad valaki, s nemigen látja maga körül a viszonylag könnyű elhelyezkedés lehetőségét, hajlamos egy idő után feladni a küszködést. A lehetőségeket pedig a szakismeret hiánya nagyon beszűkíti. A mai fiatalok helyzetére ez nagyon is jellemző – sokkal inkább, mint szüleikére, akiknek azért még legtöbbször van valamelyes köztük a gyakorlati szakmákhoz. A szakiskolák létesítését, működtetését illetően modellértékűnek tartom a szórványkollégiumokat.

Népszerűtlen lehet, amit most ideírok, de hát a Szt. Ferenc Alapítvány példájából tudjuk: sok fiatalnak bizony akkor van esélye, ha kiszabadul az otthoni környezetből, a nihilből, ahol nincs előtte pozitív példa, nem éri ösztönzés, biztatás, nem kap elegendő törődést. Szakmai kollégiumokat kellene létesíteni, mégpedig falun, védett környezetben. Ezután pedig szorgalmazni, hogy a fiatalok mihamarabb házasságot kössenek, és eljárnak, hogy eltartási szerződést kössenek a helyi idős emberekkel – szigorúan a helyi egyházi vezető ellenőrzése, vezénylete alatt – nehogy véletlenül alkalmuk legyen hazamenni, és az otthon maradt család után zülleni. Ahol szakiskola létesítésére nincs lehetőség, ott legalább délutánonként kellene gazdasszony-gazdakézműves-idősgondozás kurzusokat szervezni a gyermekeknek, fiataloknak. (...)

A szakiskolák mindenesetre tanárokat, mestereket (is) foglalkoztatnának, sőt egészségügyi személyzet segítségére is szükség volna. Az iskolákban délután vagy vakációban a helyi fiatal felnőttek számára lehetne hasonló (gazda-szaktanács) képzést tartani, ennek fejében foglalkoztatni őket az iskolák tan gazdasságában, műhelyeiben, és legalább az étkezésüket biztosítani, önellátási alapon – de ezek a műhelyek termelhetnének az egész falu, környék számára. A helyi közösségek tulajdonképp az iskola köré szerveződnének, az iskola pedig szorosan együttműködne az egyházi vezetővel – és a közösséget tovább vezetnék, részben szerveznék, az oktatáson túl is.

CSABA TESTVÉR (bojtecsabaofm@gmail.com):

Itt-ott lassan elindul... az önkéntesek tábora Ditróban. Egy héti 100-120 személy vesz részt Ditró hétköznapijaiban. Időseknek, hátrányos helyzetűeknek segítenek, közterületeket szépítenek, közösséget formálnak, ők is kíváncsian várva ennek hatásait. A Caritas által szervezett táborba még lehet jelentkezni. Önkéntesként a közösségért címen hirdette meg a Gyulafehérvári Caritas önkéntesprogramjának nyári táborát. Idéntől új módszerrel: az egész egyházmegye területéről jelentkeztek önkormányzatok, melyek szívesen látnák a népes csapatot és segítségnyújtását. Pályázatok és terepszemle alapján Gyergyóditróra és a hozzá tartozó Orotvára esett a választás. Július 4–10. között várhatóan több mint száz erdélyi önkéntes érkezik tehát a nagyközségbe, közösségépítő, szociális és kétkezi munkával segítve a helybélieket. A táborozók hátrányos helyzetű gyerekekkel, sérültekkel, sérültek családtagjaival, idősekkel foglalkozhatnak, részt vehetnek közösségépítő programok szervezésében, de akár háztáji munkákban, mezőgazdasági tevékenységekben, köztérek rendezésében, középületek rendbetételében is segíthetnek. Puskás Elemér polgármester

nagyon büszke arra, hogy Ditróra esett a választás, elmondta, a szociális programok mellett, aki kétkezi munkát vállal, részt vehet egy kétnapos takarítási akcióban, a piac-szarnok kifestésében, köztérek rendezésében, kerítéskészítésben, Orotván a borvízfórásnál filagória készítésében, illetve utolsó napon a cengelléri volt utászháznál kertelésben és területrendezésben. A községvezető azt reméli, a ditróiak közül is sok önkéntes kerül ki, akik részt vállalnak a munkából: „lesznek legalább annyian, mint a táborozók”. Tóth Orsolya gyergyói szervező, a Caritas önkéntesprogramjának felelőse szerint a program azoknak szól, akik lelkesek, de ajánlanám azoknak is, akik belefáradtak, úgy gondolják, a világ ma nem jó. Itt megláthatják, mennyi jó ember van, kicsit másként fogják szemlélni a világot, látva, hogy mások lelkesedve vállalják, állítva: érdemes másokért tenni.

„Önkéntes gimnazisták vállalnak munkát a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház három osztályán. Dr. Nagy Gábor, a kórház főigazgató főorvosa elmondta, hogy a tanulók a gyermekosztályon, a szülészeti-nőgyógyászati osztályon és a pszichiátriai rehabilitációs osztályon végzik a gyakorlatot, ahol az ellátható feladat a betegkísérés, sétáltatás, felolvasás, beszélgetés, s az étkeztetésben való részvétel. Tevékenységüket, munkavégzésüket osztályvezető ápolók kísérik figyelemmel, és a kórház lelkeszei is támogatják. A tanulók nagyon lelkesek, türelmesek, segítőkészek. A betegek várják őket, örülnek a társaságuknak, és szívesen fogadják a segítségüket.”

Forrás: Medical Online

„Kovács Kati, az Ametist bábszínház, Vastagh Csaba, Caramel, a Kolompós Együttes és a Pannay Massif is fellép vasárnap az önkéntesek napján a budapesti Vidámparkban. A látogatókat társasjátékok, kézműves foglalkozások és játszóház is szórakoztatja a bemutató szervezőkénél. A rendezvényen részt vesz a Bátor Tábort Alapítvány, a Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítvány, a Szépművészeti Múzeum Önkéntes Programja, a Magyar Vöröskereszt budapesti szervezete, a Csodalámpa Alapítvány, a Menhely Alapítvány, a Mikulás Gyár, a Kórházi Önkéntes Segítő Szolgálat Alapítvány és a Természetvédelmi Világalap (WWF) magyarországi szervezete. A szervezők az önkéntes lehetőségekről és az önkéntesség fogalmáról is tájékoztatják az érdeklődőket. Vasárnap a megyei Önkéntes Centrumok közreműködésével a különböző városokban színes programokkal várják az önkénteseket.”

Forrás: kultura.hu

„Az ELTE Bibó István Szakkollégium idén áprilisban immár 11. alkalommal rendezte meg Állampolgári Nevelés Táborát, melynek keretében az egyetemisták 40, részben hátrányos helyzetű általános iskolást tanítanak – az iskolaihoz képest kötetlenebb formában – a demokrácia és közjogi rendszerünk alapértékeire. A tábor különlegessége, hogy a hallgatók a térítésmentes táboroztatás anyagi és más erőforrásait önerőből, saját önkéntes munkájukat áldozva gyűjtik össze – életre szóló élményt biztosítva a tanulóknak a néhány napos táborozással.”

Forrás: bibotabor.elte.hu

„Az Európai Bizottság úgy határozott, 2011 az Önkéntesség Európai Éve lesz, ehhez kapcsolódóan pedig az E-on magyarországi cégcsoportja pályázatot hirdet. A pályázat célja, hogy segítse az egyéni kreativitás és tehetség kibontakozását, mégpedig az önkéntességgel kapcsolatban. A Tetterő pályázatra olyan munkákat, ötleteket várnak, amelyek szociális és közösségi célokat szolgálnak, illetve valamilyen módon kapcsolódnak az E-on társadalmi felelősségvállalási munkájához is.

További információ: [www.facebook.com/tettero.eon](http://www.facebook.com/tettero.eon)”



## Helyi közélet, a nyilvánosság megteremtése

*A 'Casino végre, mint minden egyesületi intézmény csak úgy állhat fenn kellemképp, haszonképp, s tartólag, ha minden ki benne részes, önkényének egy kis zablát vet, 's az intézetben lévőköt nem csak úgy szólván kicsinységig becsüli meg, hanem legnagyobb vigyázattal kerüli a' nekik legkisebb alkalmatlanságtévést is, 's ezt nem csupán azon okból, mert mindenkit megbecsülni illő, 's viszont valakinek alkalmatlanságot okozni illetlen, hanem mivel azon idomzatban, melyben másokat becsülünk 's kímélünk, jussunk van kívánni, hogy mi is becsültsünk 's kíméltsünk meg.  
'S im ez a társasági szabadság velejel*

Széchenyi István: Világ – Casino

### KONKRÉT PROGRAMOK

1. Meg kell teremteni a közösségen belüli természetes, biztonságos és rendszeres információáramlást! Ugyanígy létre kellene hozni az egy településen, településrészen működő közösségek közötti kommunikációt is. Ennek érdekében például hírlevél, e-mail-lánc, féléves, éves programfüzet stb. kiadása és működtetése volna kívánatos.
2. Kívánatos volna továbbá településenként vagy településrészenként közéleti kávéházak, a Széchenyi megálmodta „kaszinók” láncolatának megszervezése. Ezt hálózatszerűen kellene működtetni. Egymás programjairól, rendszeres nyitvatartási idejükről tájékoztatót kellene kiadni.
3. Régi hagyományt újjáélesztve lehetne évenként településcsoportok (polgári közösségi szövetségek), nagyobb egységek számára kalendáriumot készíteni, kiadni. Ez szólhat a helyi értékekről, közletről, helytörténetről, érdekes személyiségekről színes, olvasmányos módon. A kalendárium megjelenetése a helyi társadalom összefogásának ünnepe lehet.
4. Pályázatok figyelése. A civil kezdeményezések támogatásának megszervezése, ahol kell, kikényszerítése fontos feladat. Meg kell teremteni a helyi közélet anyagi bázisát.



5. Ide is tartozó téma az „utcai padok” hálózatának megteremtése. Ez a módszer a helyi jelenlét megsokszorozása lehet. Találkozási alkalmakat teremthetünk általa a közömbös, illetve érdeklődő emberek számára.
6. Lehetnek a lakókörnyezetnek saját hirdetőtáblái, ahol információkat lehet cserélni, apróhirdetésekből egymásra találhatnak családok, ki lehet tűzni rövid írásokat is. Ezt tovább lehet fejleszteni: ki lehet rakni vitrinbe, a kerítésre verseket, fotókat, idézeteket, azokat hetente cserélni. Állásfoglalásra lehet az embereket készíteni, egyetértést, vagy vitát kiváltani, mindenesetre ez is egy módja a jelenlétnek.

KOLOZSVÁRI TIBOR (a tusnádfürdői Szent László Gyermekvédelmi Központ vezetője, kolozsvaritibor@gmail.com):

Az én felfogásomban a Szent István-terv, egy adott magatartásformát határol be, melyet a legrövidebben az „orvosa és nem bírója” viselkedéseggyüttes összegez. Számos megfigyelés és tapasztalat származtatja számunkra azt az ismeretet, hogy a „megmondósi” sehová nem vezet. Öröm számomra látni, hogy a különböző fórumokon sok ember fejt ki a véleményét számos, közügyünket érintő probléma vonatkozásában. Olyan ez, mint egy szép farsangi kosaras bál. De legfőképpen annak örülök, hogy sokakat foglalkoztatnak a saját bőrükön, kuckójukon kívüli dolgok. Sokan éreznek magukban erőt arra, hogy gyarapítsák nemzetünk problémamegoldó készségét, képességét. Számos művelési terv, gondolat, ideopolis létezik. Sokszor bebarangolunk egy-egy gondolatvidéket, gondolati építményt, várost. Adja Isten, hogy a képzelőerőnk nagykorúsítson, és cselekvésre sarkalljon bennünket. Fontos, hogy ne bírák, hanem orvosok legyünk. Sokszor az az érzésem, hogy van itt egy képzelt beteg: társadalmunk a diványon, és jól elcsacsogunk helyzetének kilátástalansága fölött. Pedig sok kreatív ötletet, áldozatos munkát, sorsfordító tevékenységet látok. Bármerre megyünk, észlelhetjük a közösségeink problémái közepette a törekvéseket. E levelező lista által erőt, lendületet, lelkesedést vihetünk a közösségeinkbe. Tényleg érkezik a tavasz. Sok tonna gázt, szemetet, negatív gondolatot zsákolhatunk be, és sok fát, bokrot, virágot, alkotóerőt szabadíthatunk fel a légzésre. Ez már önmagában népművelés, gyógyír tud lenni...

## IV. GYERMEKVÉDELLEM-PROGRAM

### Családi élet, gyermeknevelés, házasság

*Gyanítható, hogy sok házasság, a szabályosnak látszó szertartás, a hosszabb-rövidebb együttélés ellenére létre sem jön. A felek soha, egyetlen pillanatra sem akartak egyesülni a társukkal, legfőljebb birtokba vágytak venni. Eszük ágában sem volt földelni csonkaságukat, mert azt – az úgynevezett egyéniségüket – szabadságnak vélik, még a boldogságuknál és az üdvösségükénél is többre tartják. Amit az élettől várnak, azt maguknak várják, senkivel osztozni nem óhajtanak. Ezért a házasság számukra háború.*

*Czakó Gábor: Sár és igen*

#### KONKRÉT PROGRAMOK

1. A helyi közösségek tudatosan vállalják és képviselik a család rendkívüli értékét, kultuszát: először a saját környezetükben, majd egyre nagyon hatókörben, a tágabb környezetük felé.
2. A családi ünnepek rendkívül fontosak: névnapok, születésnapok, jeles alkalmak (érettségi, elsősáldozás, bérmálás stb.) – fel lehet vetni, hogy ezek a nagyszülők köre szerveződjenek, minél szorosabban bevonva őket a tágabb család életébe. A mi köreinkben ne legyenek többé háttérbe szorított nagyszülők!
3. A családi élet kultúráját kell meg- illetve újjáteremtenuk: a mindennapos közös étkezés, a problémák és az örömek megbeszélése tudatos hozzáállásunk legyen. A gyermekeink lássák, hogyan éljük a házasságunkat, mutassunk példát arra, hogyan kell valóban kiengesztelődni egymással!

CSABA TESTVÉR (bojtecsabaofm@gmail.com):

Mindazoknak, kik a holnapra gondolnak! A Szent Ferenc Alapítvány létrejötte után, 1993-ban úgy gondoltuk, hogy a süllyedő világunk legártatlanabb rétegét, a gyerekeket kell megmentenünk. Igen, a süllyedő Titanic mentőcsónakjába is előre a gyermekek ülnek be. Mi ezért hoztunk létre mindenekelőtt bentlakóotthonokat. Természetesen akkor is, és most is úgy érzem, nem lenne szabad engedni, hogy egy-egy család odáig jusson a nehézségekben, gondokban vergődve, hogy széthulljon, és a gyermekek kiessenek a fészekből, ezért alapítványunk második nagy lépése a napközi otthonok létesítése volt. Jelenleg 63 helységben végezzük a jövő generáció érdekében ezt az életmentő munkánkat. Sehol nem szeretnénk ezen a téren visszalépni. A kollégáimat szeretettel kérem és biztatom, hogy ne engedjenek a gonosznak, sehol ne engedjék el a gyerekek, a családok kezét, hanem szépen, szeretettel, a nehézségekkel higgadtan szembenézve oldjuk meg a problémákat. A megkezdett úton alázattal, bátran tovább akarunk menni mindenütt! A gyermekvédelem önmagában mindig is tudtuk, hogy nem elég. A mindennapokban mindannyian látjuk, hogy családmentés, közösségépítés lenne a cél. Ezért is fogalmaztam meg a Szent István-tervet. A gyermekek szüleit, nagyobb testvéreit, a megrokkant családokat kellene talpra állítani, hogy így újból ölbe vehessék legdrágább kincseiket, a gyermekeiket, és bizakodva, reménnyel építsék a saját és a népünk jövőjét. Nyugati gyermekvédelmi otthonokban 1-2 évig biztosítják a gyermekek számára az elhelyezést, mert az ottani közösség megtesz mindent, hogy a szülők, a család valahogy talpra álljon, és újból felvállalják saját gyermekeik gondozását. Nálunk, ha egy gyerek bekerül az állami, de akár a mi hálózatunkba is, az sajnos szinte végleg bekerül, mert nagyon kevés család születik újra, áll talpra, indul be annyira, hogy a gyermekeiről gondoskodni tudjon. Sokszor még az intézetből kikerülő fiatal is csak segélyből tud élni. Az évek alatt több kísérletet tettünk a szülők talpra állítására. Végére is magát a dévai tehenészetet is ebből a célból hoztuk létre, de több vállalkozót is támogatunk csak azért, hogy a gyermekeink szüleit segítsék. Sajnos azt láttam, hogy profitorientált vállalkozásokban ezek a csetlő-botló emberek, főleg az elején, nehezen integrálhatók. Nem elég nekik megmondani vagy megmutatni, hogy mit lehet, kell csinálni, velük kell lenni, dolgozni!

Most amint tudjátok, itt Csíksomlyón, a Mária-kertben újabb próbálkozásba kezdtünk. Karda Robival és kedves nevelőink által összehívtuk a gyermekeink apukáit. Őt édesapa jött el, és már több mint egy hete folyik a 'próbafúrás'. Tegnap kielemeztük a tapasztalatokat. Robinak is, de a velük együtt dolgozó Balázs Attilának is jó véleménye van a hozzánk jött, tartós ideje munka nélkül tengődő apukákról. A munkához odaálltak, egész nap szépen, becsületesen dolgoznak, eddig még italozás vagy más botrány sem volt: átmentek a vizsgákon. Ez az első ilyen jellegű tevékenység, most hétvégén ér véget. Én nagyon hálás vagyok ezért Karda Robinak, a csíksomlyói háznak, és mint szerzetes pap a Csíksomlyói Szűz-

anyának, mert biztos, hogy jószágával velünk van. Hogyan tovább? Ezen a téren, ha a legszebb álmomat kérdeznétek, akkor a következőket tudnám mondani: 1. Kellene létrehozni olyan otthonokat, melyben életerős, ügyes nevelők nem a gyerekeket, hanem a gyerekek szüleit fogadják be, és 10-20 apukával, anyukával szeretettel együtt élnek. Persze a felnőttek nem iskolába, hanem munkába járnának, a nevelőjükkal együtt. Olyan kertészetre, kézi munkákra, közösségépítő feladatokra kellene befogni őket, ahol az elsődleges cél nem az anyagi javak nagybani termesztése, hanem a tisztességes, becsületes munkára való nevelés, a lelki, szellemi talpra állítás, végső soron ezeknek az embereknek az életbe való visszavezetése. 2. Hogyan? Amikor a vér szerinti rokonok kéri, hogy egy-egy gyereket fogadjunk be, akkor mindenütt a felelős nevelő, aki a gyerek befogadása mellett dönt, vizsgálja meg alaposan, hogy a kérelmező szülő, rokon, milyen indokból kéri a gyermek befogadását, és ahol egy kevés remény is van a család rehabilitálására, ott azt kellene mondania, hogy nemcsak a gyereket, hanem a felnőtteket is befogadjuk. Talán a gyermek elhelyezésének a feltétele is lehetne, hogy ő maga, a szülő is vegyen részt egy ilyen féléves(?) munkaterápián. 3. Lehet, hogy ez rövid távon megemeli a kiadásainkat, de ha akár egy-két év alatt sikerülne egy-egy családot talpra állítani, és a gyerekeiket visszafogadtatni, akkor hiszem, hogy kevesebb pénzből hosszú távon sokkal több hasznot hajtanánk. Hiszem, hogy nekünk nemcsak a gyermekeket, hanem a családftól egész háza népével kellene támogatnunk, megmentenünk. Ez a végső cél, ennél alább nem szabad engednünk! 4. A gyermek parancsszóra, fenyegetésre nem fog tudni írni. Minden egyes gyereknek szépen, nyugodtan meg kell tanítani a betűvetést. Sajnos az oktatási rendszerünk tévesen nagyon elment elméleti síkra, a gyermekeket nem vértették fel az élet alapvető problémáinak megoldásához szükséges tudással, készségekkel. Bármennyire nehéz, ezeket az iskolából kikerült embereket, kik maguk is keresik a kiutat krízisben lévő életükből, szeretettel be kellene fogadni és segíteni, hogy a mindennapi élethez szükséges készségeket elsajátítsák. Ide természetesen programok, épületek és pénz kell. Egyetlen dolog, ami nem kell, az az élheterlen papírgyártó tisztviselő réteg, a maguk rengeteg EU-normájával. Mert ha erre is rátelepednek, akkor hiába minden erőfeszítés, semmi nem fog változni.

4. Hetente néhány tv-mentes napot kellene tartani. Ezeken az estéken olvasunk verseket, szervezzünk családi programokat, játsszunk társas játékokat! Újra meg kell teremteni a meghitt beszélgetés légkörét, a családi kommunikációt! Rítusuk legyen a családi beszélgetéseknek!
5. A családi közös játék fontosságát külön ki kell emelnünk. A játék segít az önismeretben, közösséget formál és felüdít. „Ha nem lesztek olyanok, mint a gyermek...” – nagyon mély igazságokat hordoz ez a gondolat.



6. A családi életre nevelés a felelősségre neveléssel kezdődik. Már a kisgyermeknek is legyen a családért végzett kisebb feladata, ezt a későbbiekben tovább kell vinni, erősíteni. Ebben a helyi közösségeknek ötletekkel, példákkal kell elől járniuk.
7. A családi életre, a házasságra való felkészítés jól bevált módja, hogy a szülők egy példásan élő baráti házaspárt kérnek meg a jegyesoktatásra, ami valójában közös beszélgetéseket jelent, az idősebb házaspár megmutatja az életét a fiatalnak, nem kendőzve a nehézségeket sem. (Ez nem helyettesíti az intézményes, világi, illetve egyházi felkészítést).
8. Családi táborok szervezése. Ebben egészen sajátos formákat javasolhatunk: például nyaralás otthon úgy, hogy meghívunk egy másik családot és együtt töltünk gondtalanul néhány napot, hetet. De lehet valóban komoly tábor is, gyerekekkel együtt, változatos és tartalmas programokkal, az ismeretséget, a közösséget ápolva.
9. Hagyományőrzésnél több, ha felelevenítjük a gyermekágyas kismama tehermentesítését szolgáló komatál, „paszita” intézményét: egy hónapra szervezzük meg, hogy mindig más család lássa el az újszülöttes családot ebéddel, vagy egész napi étellel. Ez meglepetés, szolidaritás, örömszerzés és mindenekelőtt hatalmas biztatás, reménykeltés a fiatal szülőknek, a kismamáknak, hogy ebben a nagy és gyönyörű feladatban nincsenek egyedül, számíthatnak a tágabb közösség segítségére. Így a gyermekvállalás egy közösség közös örömévé válik.
10. Kisgyermekes ifjú párnak ajánljunk fel egy-egy napot, vagy hétvégét, amikor vigyázunk a gyermekeikre, hogy kis ideig csak egymással foglalkozzanak. Ezek a rendszeres tehermentesítések nagy ajándékká válhatnak – könnyebbé tehetik a következő gyermek vállalását, erősíthetik az egymás iránti szolidaritást.



## Egy kiváló példa: a „Minden gyerek lakjon jól!” program

2010. január és július között a Minden gyerek lakjon jól! Alapítvány ötezer gyereknek osztott heti rendszerességgel vitamin- és fehérje dús csomagot. Ez az eredményt több ezer felnőtt segítségének köszönhetően értük el. Az idei akciókban elsősorban az ő támogatásukra számítunk, de reméljük, hogy nagyon sokan fognak csatlakozni. Mindenkire szükség van. Ezt a tavalyi „tűzoltó” akciót fenntartható segítséggé akarjuk átalakítani. Azt szeretnénk elérni, hogy a 100%-os étkezési támogatásra jogosult gyerekek családjai közül minél több





számára biztosítjuk azt a lehetőséget, hogy az egész évre szükséges zöldség- és fehérjeszükségletüket ők maguk meg tudják termelni. Ezért csomagok helyett mindannyiuk számára biztosítjuk az éves zöldségszükséglet előállításához a kellő vetőmagmennyiséget, illetve a fehérje szükségletet biztosító kislalákat (opciók: naposcsirke, naposkacsa, nyúl, kecske, malac. A tejelő kecskét elsőként a települések óvodái számára ajánljuk fel. Ahol készség mutatkozik, az alapítvány az iskolai kertek számára is biztosítja a vetőmagot).



A program beindításához kérjük az érintett önkormányzatok aktív segítségét. Elsősorban azt, hogy a település összes hátrányos helyzetű családját vonják be, másodsorban az érintett családok munkájának támogatására mozgósítsák a falugondnokokat, pedagógusokat, szociális munkásokat, civil szervezeteket és minden jó szándékú, segíteni kész lakost.

Ezen túl az önkormányzatoktól kérjük, biztosítsák:

- ▶ a szükséges segítséget az ólak, kerítések, ketrecek elkészítéséhez (bontott téglá, deszka);
- ▶ amennyiben szükséges és lehetséges, szociális földet az alapítvány által biztosított kislalátok számára és az éves takarmány megtermeléséhez (az ehhez szükséges vetőmagot az alapítvány biztosítja.);
- ▶ a vetőmagokból származó növények többsége nem igényel vegyszeres kezelést, így az lehetőséget ad 3 éven belül minőségi bionövények termesztésére, és ahol erre mégis szükség van, annak biztosítását kérni lehet az önkormányzatoktól (biztonsági okokból a mérgező anyagok kezelését nem lehet gyerekes családokra hárítani);
- ▶ mivel az Alapítvány az erre rászorult családoknak csupán 3 darab kerti szerszámot tud biztosítani (ásó, kapa, gereblye), arra kérjük az önkormányzatokat, hogy az arra rászoruló családok munkáját segítsék legalább azonos számú szerszámmal.

Legfőképpen azonban mindazok támogatását várjuk, akik felnőttként hajlandóak felelősséget vállalni azért a mintegy 200 000 gyerekért, akik az ország 47 leghátrányosabb helyzetű kistérségében nem jutnak a fejlődésükhöz szükséges megfelelő minőségű élelmiszerhez. Ezek a gyerekek ugyanis egytől egyig a MI gyerekeink: ők Magyarország jövője.

*Hegedüs Zsuzsa*

a Minden Gyerek Lakjon Jól!  
Alapítvány kuratóriumának elnöke

Honlap: [www.mindengyerekakjonjol.hu](http://www.mindengyerekakjonjol.hu)  
E-mail: [mindengyerekakjonjol@mindengyerekakjonjol.hu](mailto:mindengyerekakjonjol@mindengyerekakjonjol.hu)  
Számlasszám: 11794008-20534156



Az élelmiszer-elosztás logisztikai feltételeit a CBA és a MAGOSZ, az alapítvány működéséhez szükséges feltételeket pedig a Commitment Zrt. biztosítja.

Az alapítvány támogatói (nem magánszemélyek): Zwack Unicum Nyrt.; Somogy megyei Önkormányzat; Kaposvár Megyei Jogú Város Önkormányzata; COCA-COLA HBC Magyarország Kft.; MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.; OTP Bank Nyrt.; SIÓ-ECKES Kft.; Antalis Hungary Kft.; Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat; Budapest II. kerület Önkormányzat; Budapest XII. kerület Önkormányzat; Zöld Kert Tész Szövetkezet; NESTLÉ Hungária Kft.; HUNOR-KA Bt.; Ökomedil Egészségügyi és Környezetvédelmi Bt.; Arany Nektár Kft.; Katandra Keresk. és Szolgáltató Bt. (Hegedűs Katalin); Lénia Drogeria Ker. Bt.; Zichler Bt.; ReLA-Co Bt.; Euro Caravan B and B Kft.; SUGAR WORLD Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.; Huntrack Kft.; Cantabile Bt.; Buda Szerelőipari Kkt.; B And K Kft.; Vilabit Kft.; BÜROTEAM; Prodomus Ing. Tanácsadó és Bef. Kft.; Autó Néró Kelenföldi Központ; Herman Kft.; Intenziv Bt.; Conlight Kft.; Activum Plusz Kft.; Kerepesi Ingatlan Bt.; Bio-Norma Patika Kereskedelmi Bt.; RED VELVET Kft.; Esz-L Bt.; Kerepesi Ingatlan Bt.; OABO TT Bt.; Magyar Televízió Szegedi Körzeti Stúdió; "ER-LAB" Egészségügyi és Szolgáltató Kft.; Gamingmatic Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.; Skin-Team Kft.; Szilikon Szöv. Kft.; PC-Soft Számítástechnikai KKT.; Euro-Engineering Bt.; Dr. Turzó Tamara Ügyvédi Iroda; Paszpol Bt.; Fantom Csoport; Szerencsejáték Zrt.; Négy Évszak Manufaktúra Kft.; Magyar Villamos Művek Zrt.; CBA Kereskedelmi Kft.; Liteware Computer Kft.; Press Air Kompresszorforgalmazó Kft.; Medicatus-SPC Zrt., Kálvin János Presbiteri Misszió; Terjesztők Baráti Köre; MAVIR Zrt.; Paksi Atomerőmű; Magyar Posta Biztosító Zrt.; Magyar Posta Életbiztosító Zrt.; Pázmány Péter Kat. Egyetem Jogj Kar; Inner Informatikai Szolg. Bt.; Kaczér és Társa Bt.; Szent Kamill Keresztény Egyház; Baudit 2000 Kft.; Renta 2001 Kft.

Ez a hatalmas lista mutatja, hogy jó ügy mellé milyen sokan odaállnak! Hegedűs Zsuzsa mozgalmát számos helyi közösség, település is támogatja, amely néhány hónap alatt hatalmas mozgalommá nőtte ki magát.

## A SZENT ISTVÁN-TERVHEZ SZENT ISTVÁN-KÁRTYA

A Szent István-terv Böjte Csaba 2011 februárjában megjelent írása óta futótűzserű utat járt be. Újabb és újabb programelemek, közösségek, magánszemélyek, szervezetek, vállalkozások, cégek jelezték a részvételi szándékukat. Egyre sürgetőbbé válik egy sajátos szervezeti háttér kialakítása és a program működtetéséhez szükséges források biztosítása.

Létre kell hozni egy központi szervezetet, amelynek feladata a Szent István-terv valamennyi programjának koordinálása lesz; ahol regisztrálják és segítene a rászorulókon, megszervezik a kiemelkedő közösségi ténykedések megünneplését, biztatják az önkéntes segítőköt. Nem szabad azonban egy újabb „hivatalt”, bürokráciát létrehozni, az elsődleges cél a kezdeményezések erkölcsi és anyagi segítése mellett az, hogy erről – a reményeink szerint szárbá szökkenő és egyre inkább terebélyesedő – nemzetmegújító mozgalomról minél szélesebb körben hírt tudjunk adni.

A Szent István-terv programjai akkor lehetnek sikeresek, ha az erőforrások helyben keletkeznek – emberi lelemény, erő, összefogás, szellem, lélekerő –, és nem pénzzel szeretnék megoldani az adott és kitűzött célokat. Az egymás segítése, a szerszám biztosítása, a szállítás kivitelezése, az élelem és egyéb járulékos dolgok viszont pénzbe kerülnek. Az ehhez szükséges forrást teremtheti meg a kidolgozás alatt álló Szent István-kártya.

A Szent István-terv mellett, hogy munkahelyeket is teremthet, megszólítja az adakozókat és önkénteseket is. A Böjte Csaba vitairatának szellemiségén alapuló mozgalom „A mi ügyünk” kampánysorozatban már megkezdte az apró lépésekből álló, megújító, szépítő, tudatosságra nevelő kommunikációt, amely a program kiterjesztésének alapja. Javaslatunk az, hogy a prog-

ramhoz csatlakozó adományozók, önkéntesek és résztvevők kapjanak egy kártyát, amely kezelni képes a programhoz kapcsolódó pénzmozgásokat, kedvezményeket és emellett az önkéntes közösséghez való tartozás fizikai jelképévé is válhat.

A Szent István-kártya és a hozzá kapcsolódó rendszer több funkciót képes lefedni:

- ▶ kedvezményekkel ösztönzi a programhoz csatlakozókat – közmunkásokat, önkéntes munkát végzőket, a program koordinációjában részt vevőket;
- ▶ széles körű elérést, valamint szintén kedvezményeket biztosít a rendszeres és eseti anyagi támogatást felajánlók számára;
- ▶ nyilvántartja és azonosítja a programhoz csatlakozottakat.

A kártya-elfogadóhelyek kedvezményeket nyújtanak a programhoz. A kedvezmény egy része felajánlás és a rendszerüzemeltetési díj, másik része pedig a programban részt vevő kártyabirtokos által megkapott vásárlási kedvezmény. (Példa: a programban részt vevő önkéntes vásárol egy partnerboltban, a vásárlás értékének „X+Y” százalékát a bolt a programtámogatásra fordítja. Ebből „X” százalékot a kártyabirtokos kap meg azonnali kedvezményként, „Y” százalékot pedig a program a rendszerüzemeltetésért és adományként.)

A kártya használója a leghatékonyabb – Európában már ismert, csak nálunk nem, vagy kevésbé alkalmazott – adományozási módszerekkel válik a



Szent István-terv aktív szereplőjévé. A kártyát a Szent István-terv megvalósításához csatlakozók kaphatnák jutalomként, de meg is vásárolhatnák, amivel országos és lokális programokat támogatnának. A kártya használata mellett számos egyéb ösztönzőprogram képzelhető el, mint például az irányítószám-lottó, amelyet Hollandiában hasonló jótékonyági programokban sikerrel alkalmaznak.

Az, hogy a levelezőlistákon is megjelent ez a téma, mutatja a dolog időszerűségét. Csak két bejegyzés, hogy milyen lehetséges irányvonalak követhetők még a program sikeressége érdekében az adományok gyűjtése, támogatások fogadása terén:

BALOGH ZSUZSA (bezse2002@yahoo.com):

*Valamelyik hozzászólásban, az erdely.ma weboldalon említették a cigánykasszát, helyi bankot: az Amerikába bevándorolt kínaiak ehhez hasonló alapon létesítettek vállalkozásokat (a közösségen belül mindenki összeadta a megtakarított pénzét, majd eldöntötték, kit bíznak meg, hogy vállalkozzon). Nálunk első körben a „helyi pénz”-rendszer elterjesztése volna nagyon jó (a tőkefelhalmozástól még kicsit távolabb állunk), erre van már pl. amerikai tapasztalat (+angol nyelvű irodalom), kell egy legalább indulásra kidolgozott rendszer, és aki foglalkozik a fejlesztéssel + helyileg a nyilvántartással.*

*„A 2010-ben Az Év Önkéntes Programja címet elnyerő Kék Vonal Gyermekkrízis Alapítványt szeretné támogatni a Soproni Kékfrankos Kft. Minden eladott üveg Soproni Kékfrankos után az ÁFA értéket a Gyermekkrízis Alapítványnak adományozzák, a palackok eladása után pedig további tíz forinttal támogatják az Önkéntes Központ Alapítványt is. Azt, hogy pontosan mely borok vesznek részt az önkéntes programban, a palackon látható önkéntesség matricája jelzi.”*

*Forrás: <http://www.soproniborvidek.hu/hu/onkentesseg.php>*

A Szent István-kártya kibocsátója terveink szerint az EMC Első Magyar Cafeteria Szolgáltató Kft. (továbbiakban EMC) lenne, amely a HM EI Csoport többségi tulajdona.



## Levél a Szent István-terv célkitűzéseire kapcsolódó jó gyakorlatok és motiváló példák összegyűjtésének szándékával

Tisztelt Címzett! Kedves Barátunk!

Ismeretes, hogy Böjte Csaba ferences szerzetes 2011 februárjában nyilvánosság elé tárta a Kárpát-medencében élők fizikai és szellemi megújulását elősegítő tervezetét, amelynek középpontjában a közösségi kezdeményezésekből kiinduló felelős gyermekvédelem, a környezet- és tájkultúra, az otthonteremtés és a népművelés áll. Csaba testvér a szó fizikai és szellemi értelmében vett közösség-, ország- és nemzetépítő munkára szólít bennünket.

A nagyszabású terv megvalósítása érdekében egyik első lépésként 2011. május 20-án – „A mi ügyünk” című fórum keretében – a civil társadalom, az állami intézmények és az egyházak képviselői cseréltek eszmét e nemzetépítő program megvalósításának lehetőségeiről.

Fontos, hogy a program az alulról induló kezdeményezésekre épít, ezért számítunk a helyi közélet civil formálói, szereplői és politikai tisztséget viselői, így az Ön segítségére is. **Kérem, hogy amennyiben környezetében, településén vagy szűkebb közösségében „A mi ügyünk” célkitűzéseire illeszkedő kezdeményezésről van tudomása, szíveskedjék azt az amiugyunk@gmail.com e-mail címre megírni nekünk, hogy a <http://amiugyunk.blog.hu/> oldal segítségével mi is megoszthassuk a nagyvilággal.** (A honlapra kattintva részletes információk és rövidfilmek találhatóak a Szent István-tervről, a májusi fórumról, és az eddig megismert civil kezdeményezésekről.)

E kezdeményezések és jó gyakorlatok (vagy akár csak jó ötletek és javaslatok) összegyűjtése és megosztása azért is rendkívül fontos számunkra, hogy a program augusztus végi zászlóbontásáig minél szélesebb körű civil hálózat formálódhasson, amelyen a további építkezés alapulhat.

Budapest, 2011. július 19.

*Dr. Hende Csaba*  
hónvédelmi miniszter

## A Szent István-terv céljainak megvalósításában közreműködők (2011. augusztus 10-ig)

Áncsán József, Balogh Zsuzsa, Barta József (sajószentpéteri Fecskeszög felújítása), Bartos Kornélia Csilla (Érdi Környezetvédő Egyesület), Böjte László (Gyulafehérvár, Gábor Arkangyal Gyermekvédelmi Központ), Csibi Márta, Dávid Lajos (Nagybánya, Teleki Magyar Ház), Dobai László, Dr. Gáll Magor Lehel, Dr. Kalotay Eszter, Farkas Éva, Farkas Krisztina (szerkesztő-riporter, Aves Media, Székelyudvarhely), Furus Levente, Götz László, Grépály András Zoltán, Jakab István, Kelemen Loránd, Kerestély Hunor, Kolozsvári Tibor (Tusnádfürdő, Szent László Gyermekvédelmi Központ), Kontos Gábor, Kovács Csaba, Kovács Szilámér (geológus, Sepsiszentgyörgy), Köteles László, Lakatos Péter (Eger, Hunventor Kft.), Lázár Ferenc (Székelyudvarhely, Magyar Gyökerek HR Egyesület), Márton Ernő, Máthé Sándor, Miklós Katalin, Molnár Melinda, Orosz Tímea (nyelvész-politológus, Üllő), Pásztai Zoltán Attila, Pásztor Csaba, Prezsmer Zsolt, Prof. Konkoly-Gyuró Éva, Sándor Szilárd, Sebők Mihály, Sólya R. Emília, Straub József, Szaniszló József, Szarvas Huba, Szőke Domokos (Csíkszereda alpolgármestere), Tóth Péter, K. Udvari Katalin (elnök, Psalmus Humanus Művészetpedagógiai Egyesület), Gódor József (elnök, Nyugdíjasok Klubjainak Megyei Jogú Városi Szövetsége, Kecskemét), Porhajás Gábor László (Váralja Szövetség), Rakó József (elnök, Magyarország Felfedezői Szövetség), Mádl Dalma, Kémenes Lóránt (türi plébános), Hidegség község, Szántó Dávid, Tóth Gabi és Tóth Vera, Kiss Ádám, Járai Zsigmond, Szabó Erika, Hoffmann Rózsa, Soltész Miklós, Ángyán József, Pröhle Gergely, Balogh Zoltán (Szövetség a Polgári Magyarorszáért Alapítvány), Fixl Renáta (Hanns Seidel Alapítvány), Hans Kaiser (Konrad Adenauer Alapítvány), Hardy F. Gábor, Alexa Károly, Szentpály-Juhász Miklós, Hegedűs Zsuzsa (Minden gyerek lakjon jól! Alapítvány), Bencsik János, Forrai István (Magyar Takarékszövetkezeti Bank Zrt), Czákó Gábor, Makovecz Imre



BARTOS KORNÉLIA CSILLA (Érd, silavati@gmail.com):

Összefogni ÉRDemes! Az érdi Környezetvédő Egyesület elindítja saját kezdeményezését a Szent István-terv keretében...

Pünkösöd van. Amikor Jézus szétküldte a tanítványokat a világba, hogy tanítsanak, keressenek, szolgálják az embereket, egyikük sem kérdezte, hogy mennyi pénzt fog ezért kapni. Csaba testvér azt mondja, hogy az élet olyan, mint egy kirakós játék: ha valahol van egy árva gyermek, biztos van máshol egy házaspár, aki gyermekre vágyik. Csak össze kell őket hozni.

A gondolatot folytatva, biztos van Érdén olyan idős ember, akinek nincs gyermeke, unokája és vannak olyan családok, akiknek gond elmenni munkába vagy moziba, mert nincs kire hagyni a csöppséget. Biztos van olyan ház Érdén, ahol nem tudják megjavítani a kerítést vagy a nyílászárót, mert nincs rá pénzük, de hisszük, van olyan mesterember, aki szívesen, önzetlenül segítene. Hátha van valaki, aki szeretne megtanulni kötni, főzni, énekelni, táncolni vagy számítógépezni, és akad valaki, aki szívesen megtanítaná. Lehet, hogy valahol kidobják az élelmet, máshol pedig éheznek. Hozzuk össze őket!

Kérjük az érdi civil szervezeteket, vállalkozókat, iskolákat és egyéb intézményeket, nyugdíjasokat, hajléktalanokat, mozgássérülteket, cigányokat, munkanélkülieket, háziasszonyokat, diákokat, egyszerűen mindenkit, aki vállalna önkéntes munkát, hogy jelentkezzen adatbázisunkba – névvel, elérhetőséggel, felajánlással – mi az, amit tudna adni, vállalni, mi a szakmája? Vagy mi az, amit kér? Mi összehozzuk őket!

Senkitől nem kérünk – el sem fogadunk – pénzt, kizárólag saját munkát, időt vagy terméket. A nehéz gazdasági helyzetre, a fásuló, sárdobáló, közönyös világra legyen válaszuk az összefogás, az önzetlen segíteni akarás. Mutassunk példát a városnak, az országnak önkéntes felajánlásokkal! Jelentkezni lehet folyamatosan e-mailben az avarosvedo@freemail.hu, vagy postán a 2030 Érd, Bölömbika u. 6. címen. Az Egyesület honlapján figyelemmel kísérhetik a történéseket: [www.avarosvedo.hu](http://www.avarosvedo.hu)

#### VIRÁGOS ÉRD, VIRÁGZÓ KERTEK, UTCÁK

Az érdi Környezetvédő Egyesület 2011-ben meghirdeti a Virágos Érd, virágzó kertek, utcák mozgalmát a Szent István-terv keretében. Az előző években létrejött Virágos Érd ötletét felkarolva és kicsit továbbgondolva indítjuk útjára a felhívásunkat, hogy ne csak a kertünket ápoljuk, hanem az utcát, teret, lakóhelyünk környezetét is. Kérjük, jelentkezzenek olyan lakóközösségek, utcák, magánszemélyek 2011. szeptember 15-ig az avarosvedo@freemail.hu email címen, akik vállalják, hogy rendben tartják a hozzájuk közel álló teret, utcát, kertet. Szeptember 15-től október 15-ig a Környezetvédő Egyesület tagjai és az általunk felkért szakemberek zsűrizni fogják a pályázók által gondozott területeket, és október 21-én a Földünkért Világnap alkalmából eredményt hirdetünk. A legszebb kerteiről, utcákról, terekről készült képekből kiállítást szervezünk. A legszebb, legrendezettebb területek gondozóit jutalmazzuk: hogy mivel, az még meglepetés, hiszen várjuk gazdaboltok, virágkerteszetek és más vállalkozók felajánlásait is. Mienk itt a tér, varázsoljuk virágossá, élhetővé.



## Bízattás

CSABA TESTVÉR (bojtecsabaofm@gmail.com):

Boldog vagyok! Nagyon boldog, mert nagyon sokfelől jeleztek vissza, hogy a bontakozó tavaszban milyen sokféle beindult a terek, parkok, patakok medreinek kitakarítása. Több fényképes beszámolót is küldtek, Isten fizesse! Akárcsak a tábortűzben a gallyak, az ágak, lángokkal, tűzükkel egymást is lángra lobbantják, úgy együtt könnyebb égni, meleget, fényt árasztani. Adja a jó Isten, hogy szívünk egyik legmélyebb vágját, egy szép, rendezett, tiszta életér kialakítását fel tudjuk vállalni és meg is tudjuk valósítani. Az első lépés a megtisztítás, a rendrakás! A második lépés a szép tavaszban a terek feldíszítése virágokkal, bokrokkal belakása. Persze ehhez már engedély is kell, egyeztetsek a polgármesterekkel, tanácsosokkal, tájépítészekkel, hátha kis festéssel, néhány paddal, facsemetékkel a segítségükre sietnek. A jól végzett munka örömevel, a harmadik lépésben szervezhetnénk egy-egy kis ünnepséget, melyben a hatóságokkal is egyeztetve nevet adnátok annak a kis parknak, zöldövezetnek, amelyet rendbe raktunk. A tegnapelőtt Gyergyószentmiklós külterületén, három utca találkozásánál, egy szépen megtisztított háromszögben elültettünk hét kis tölgyfát. Ott volt a kedves plébános úr, a polgármester úr és a közeli utcákban lakó emberek. Imádsággal, énekkel, Szent László oltalmába ajánlottuk a facsemetéket. Jó elképzelni, hogy milyen lesz majd 10-20 év múlva a Szent László téren ez a kis tölgyfalag. A negyedik lépés – ez hosszú lépés, de nagyon szép feladat – a gondozás, egész évbeni rendben tartás. Természetesen, ha az első három lépés szépen, szervezetten megtörtént, akkor könnyebb dolgunk lesz, mert nehezebb a szeméttel eldobálni egy rendezett környezetben, mely egy köztisztületnek örvendő személy nevét viseli, mint egy gazos senki földjén. Könnyebb lesz rendet tartani és a munkához társakat találni, mert az együtt végzett becsületes munka öröme megszenteli a lelket és közösséget teremt. Hiszem, hogy egy ilyen szép rendezett kis zöldterület néhány paddal közösségeket, barátságokat is fog szülni, és ebben a felbolydult világban ez nagyon fontos. A fák, a bokrok, ahogyan cseperednek, ahogyan ágaik összehajolnak, hiszem, hogy ugyanúgy a közelben lakó emberek is szépen egymásra találnak, végül is ez egy nagyon fontos cél. Szülőföldünk szép tereit lakjuk be, töltsék meg az emberek! „Miénk itt a tér, mert mi nőttünk itt fel” – énekeltek annak idején! Mienk itt a tér, mert mi szedtük rendbe, mi gondozzuk, mondhatjuk szeretettel, büszkén! Sokszor a városunkban, falvainkban vagy azoknak szélein, ott árválkodnak nagyon szép terek, mindennap látva, mégis elfeledve, sokszor szemétkupacok alatt. Nagyon fontos, hogy a személytelen, gazos, mondhatni senki földjét a magunkénak érezzük, megtisztítsuk és névadással, imával megszenteljük, hisz szülőföldünk egy kis darabjáról van szó. Apró cseppekből lesz a tenger... Merjétek elindulni, és meglátjátok, hogy mennyi társatok lesz szép, nemes céljaitok valóra váltásában.



## Ady Endre: A tűz márciusa

Csámpás, konok netán ez a világ  
S végbe hanyatlik, kit annyian űztek,  
De élethittel én, üldözött haló,  
Március kofáira és szentjeire  
Hadd szórjam szitkát és dicsét a Tűznek.

Hadd hallják végre olyan magyar szava,  
Ki sohse félt, de most már nem is félhet,  
De kihez bús Hunnia szikjairól  
Sírjáig eljut, lázítva, bárhova,  
Gőgös grófi szó s piszkos szolgálának.

Veszнем azért kell tán, mert magyar vagyok  
S terhére e föld száz Pontiusának  
Haldoklóan mégis elküldöm magam  
Boldogabb testvéreimnek síromon:  
Az új, jobb márciusi ifjuságnak.

Testvéreim, nincs nemigaz szavatok  
S százszor többet merhettek, minthogy mertek.  
Békésebb, szebb, jobb, vidámabb, boldogabb  
Életre váltott jussa nem volt soha,  
Mint mai, bús, magyar ifju embernek.

Úgy nézzetek szét, hogy ma még semmi sincs,  
Csak majmolás, ál-úrság és gaz bírság  
S mégis, lám, ti vagytok a fiatalok  
S mégis sír-mélyről látom sikereitek:  
Holnap talán könnyebb lesz a mártírság.

Búsabb az ifjú magyarnál nem lehet,  
Mert él basák és buták közepette,  
Mert hiába lett acélból itt a szív,  
Szép emberszívként szikrázni ha akar:  
A honi rozsdá megfogta, megette.

De Tűz és Tűz, és ifjú testvéreim,  
Jaj, a Tűzet ne hagyjátok kihalni,  
Az Élet szent okokból élni akar  
S ha Magyarországra dob ki valakit,  
Annak százsorta inkább kell akarni.

Életet és hitet űzen egy halott  
Nektek, fiatal, elhagyott testvérek,  
Az olvasztó Tűzet küldi a hamu  
S láng-óhaját, hogy ne csüggedjete el:  
Március van s határtalan az Élet.



## Tartalom

ELŐSZÓ.....	7
BEVEZETÉS .....	9
PÁSZTORTÚZBÓL FUTÓTŰZ... ..	13
A Szent István-terv születése, eddigi története.....	13
A SZENT ISTVÁN-TERV.....	17
Mit jelent ma Szent István parancsa, hogy tíz falu építsen egy templomot? .....	17
Böjte Csaba Szent István-terve.....	18
I. Tündérgert-terv – álmaink szárnyakat adnak! .....	24
II. Szépház-program.....	29
III. Kárpát-medencei népnevelés.....	30
IV. Gyermekvédelem.....	35
A SZENT ISTVÁN-TERVBŐL PROGRAM LESZ .....	37
Böjte Csaba: Szent István-terv, hogyan tovább? .....	37
Hende Csaba és László Tamás üdvözlő levele .....	38
„A mi ügyünk” konferencia – 2011. május 20. ....	40
Összefoglaló „A mi ügyünk” konferenciáról .....	43
AZ ALAP – A LÉLEKÉPÍTÉS .....	46
A lélek kiáradása .....	46
A SZENT ISTVÁN-TERV LÉPÉSÉRŐL LÉPÉSRE .....	51
Bevezetés .....	51
Polgári eszmeiség, identitás.....	52
Kereszténység, hit, erkölcs.....	54
Nemzettudat, hazafiság, az ünnepek megtartása.....	57
I. TÜNDEKERT-PROGRAM .....	63
Bevezető gondolatok a Tündérgert- és a Szépház-programhoz .....	63
II. SZÉPHÁZ-PROGRAM .....	72
Lakás, lakó- illetve települési környezet .....	75
Környezethez, anyagi javakhoz fűződő viszonyunk, fogyasztási szokásaink megváltozása.....	77
III. KÁRPÁT-MEDENCEI NÉPMŰVELÉS-PROGRAM .....	82
Tanulás, oktatás, nevelés .....	86
Helyi közélet, a nyilvánosság megteremtése .....	93
IV. GYERMEKVÉDELEM-PROGRAM .....	95
Családi élet, gyermeknevelés, házasság.....	95

Egy kiváló példa: a „Minden gyerek lakjon jól!” program .....	99
A SZENT ISTVÁN-TERVHEZ SZENT ISTVÁN-KÁRTYA.....	103
Levél a Szent István-terv célkitűzéseire kapcsolódó jó gyakorlatok és motiváló példák összegyűjtésének szándékával.....	106
A Szent István-terv céljainak megvalósításában közreműködők .....	107
Bíztatás.....	109
Ady Endre: <i>A tűz márciusa</i> .....	110





**Karod erős –  
szíved emelkedett:  
Végetlen a tér,  
mely munkára hív.**

**MADÁCH IMRE**

